

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

**A "Duna-Pannon" határon átnyúló régió városi
(Baja-Mohács-Eszék-Pélmonostor-Zombor-Apatin)
együtműködésének keretei és az együtműködő felek
fejlesztési elképzeléseinek forrástérképe**

Készítették a CESC munkatársai
2015. november 30.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés – A forrástérkép elkészítésének célja és háttere	2
1. Az Európai Unió Duna Régió Stratégiája és a térségi együttműködés viszonya.....	5
2. A szerb-horvát-magyar hármashatár menti területek településhálózati együttműködési térségének kijelölése – a Duna mentén szerveződő kis- és középvárosi funkcionális együttműködés településhálózati háttere.....	8
3. Az együttműködés intézményi keretei	16
3.1 Fejlesztési partnerség	17
3.2 Az euroregionális típusú együttműködések	20
3.3 Határon átnyúló önálló intézményi modellek	23
4. Forrástérkép.....	26
5. Mellékletek.....	85
5.1 Emlékeztetők a megrendezett műhelymunkákról	85
5.1.1 I. Regionális Partnerségi Műhelymunka (2015. november 13.).....	85
5.1.2 II. Regionális Partnerségi Műhelymunka (2015. november 27.).....	89
5.2 Dokumentumelemzés.....	92
5.2.1 Baja Város, határon átnyúló fejlesztési lehetőségei (2015 – 2020).....	92
5.2.2 Mohács Város határon átnyúló fejlesztési lehetőségei (2015-2020)	101
5.2.3 Apatin Község Stratégiai Prioritásai	110
5.2.4 Zombor Község Stratégiai Prioritásai.....	113
5.2.5 Eszék Község Stratégiai Prioritásai.....	117
5.2.6 Pélmonostor Község Stratégiai Prioritásai	120

Bevezetés – A forrástérkép elkészítésének célja és háttere

Jelen szakértői megbízás elsődleges célja a hat együttműködő város (Apatin, Baja, Eszék, Mohács, Pélmonostor, Zombor) számára kidolgozandó forrástérkép felrajzolása volt. A három országból származó felek együttműködése hosszabb múltra tekint vissza, az elmúlt években pedig több, az együttműködési szándékot deklaráló nyilatkozat is született. A fent nevezett hat város – ekkor már Moháccsal és Pélmonostorral kiegészülve – Bács-Kiskun Megyei Önkormányzattal együtt végül 2014 májusában írta alá a határon átnyúló intézményes együttműködés létrehozásáról szóló szándéknyilatkozatot, melynek keretében a résztvevő szereplők megállapodtak a Duna folyó és a környező tágabb, transznacionális funkcionális régió közös fejlesztésében. A szándéknyilatkozatban az EU Duna Régió Stratégiájára is kitértek, mely az együttműködés szempontjából különös jelentőséggel bír. A 2014-ban aláírt szándéknyilatkozat nyolc területen (1. gazdaságfejlesztés, 2. árvízvédelem, 3. vízgazdálkodás, 4. vízi közlekedés, 5. turizmus, 6. kultúra, 7. innováció, 8. környezetvédelem) célozza meg az együttműködést. Az érintett felek 2015 januárjában újabb szándéknyilatkozatot írtak alá a mikrorégióon belüli együttműködésre, valamint a Duna Régió Stratégia prioritási területein belüli közös projektek létrehozására. Az együttműködés fejlesztési területein minimálisan módosítottak a felek, így az új szándéknyilatkozat szerint az együttműködés az alábbi nyolc területet célozza meg: 1. gazdaságfejlesztés, 2. árvízvédelem, 3. vízgazdálkodás, 4. infrastruktúra és közlekedés, 5. turizmus, 6. kultúra, 7. környezetvédelem, 8. regionális fejlesztés.

A szándéknyilatkozatokban nevesített együttműködési szándékoknak megfelelően 2015 folyamán megkezdődött a közös projektfejlesztés. Zomborban, 2015. január 16-17. között a Duna Régió Stratégiával foglalkozó kétnapos konferenciát rendeztek, ahol az első napon az önkormányzatok delegáltjai bemutatták projekt elképzeléseiket, majd a második napon tematikus munkacsoportokban folytatták a munkát. Az együttműködést segítő következő konferencia 2015. július 6-án, Eszéken került megrendezésre „Turisztikai erőforrások a Duna-Pannónia régióban” címmel. Zombor városa adott helyet 2015. november 13-án az I. Regionális Partnerségi Műhelymunkának, ahol a plenáris ülés mellett négy témában (1. turizmus és kultúra, 2. közlekedés és infrastruktúra, 3. vízgazdálkodás és vízellátás, 4. vállalkozások versenyképességének növelése) folyt műhelymunka az együttműködésben megvalósítható fejlesztési elképzelések feltárására. Az első műhelymunkát követően a meglévő fejlesztési elképzelések begyűjtésére került sor, melynek keretében közel 90 projektelképzelés (projektúrlap) került rögzítésre. A 2015. november 27-én, Baján megtartott II. Regionális Partnerségi Műhelymunkának az elsődleges célja a beérkezett önálló fejlesztési elképzelésekből közös projektek generálása volt.

A forrástérkép az együttműködő várostárság közös fejlesztési céljainak megvalósítását szolgálja. Első körben az együttműködő felek által kidolgozott projektekhez készül forrástérkép. A közös projektfejlesztési munka előrehaladtával, az eredeti szándék szerint a forrástérkép egy fejlettebb verziójának előállítására is szükség lesz, amelyben már olyan integrált projektek szerepelnek, melyek a teljes határtérség helyi céljait rendezik közös, térségi, valóban határokon átnyúló láncolatba. A projektfejlesztő műhelyek során sikerült a helyi fejlesztési elképzeléseket maradéktalanul feltárni, és az a forrástérkép, amely végül ezekhez a részben helyi, részben eleve térségi léptékű projektekhez kidolgozásra került, legalább olyan hasznos lehet a térség fejlődése szempontjából, mintha a csupán határon átnyúló módon már egyeztetett fejlesztési szándékokra korlátozódott volna. Az így elkészült forrástérkép emellett alapvető átláthatóságot biztosít a határon átnyúló fejlesztési szándékok összeméréséhez, a szinergiák azonosításához.

A beérkezett projektúrlapok kidolgozottsága nem volt homogén, így a részletesebb információkkal alátámasztott projektekhez pontosabb, a jobbra még ötletszerű projektekhez pedig általánosabb forrástérképet tudtak a tervezők felvázolni. Az eredeti projektcímekben néhol változtatásokat eszközöltünk, hogy azok jobban tükrözzék a tartalmat.

A forrástérkép elkészítése során kiemelt figyelmet szenteltünk a hat város együttműködésének támogatására leginkább alkalmas INTERREG programok egyes típusainak. Az INTERREG az EU kohéziós politika Európai Területi Együttműködés (ETE) célkitűzésének megvalósítását szolgáló legfontosabb finanszírozási eszköz. Az INTERREG A programok a határon átnyúló: együttműködést támogatják Európa szerte, melyek közül jelen esetben a Horvátország-Szerbia IPA, a Magyarország-Szerbia IPA és a Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program tekinthető relevánsnak. A programok a közvetlen határ menti NUTS 3-as egységek (Magyarországon ez a megyei közigazgatási szintet jelöli) szereplőinek közös kezdeményezéseinek finanszírozására hivatottak.

Az INTERREG B programok több EU tagállam valamilyen szempont szerint kapcsolódó régióinak közös fejlesztését támogatják. A hat várost mindegyikét a Duna Transznacionális Program érinti, melynek területi lefedettsége megegyezik a Duna Régió Stratégia területével, tehát 14 EU és nem EU tagállamot foglal magában. A támogatáshoz való hozzáférés alapvető feltétele ez esetben a transznacionális szintű, átlagosan 8-12 partnert¹ egyesítő projektek összeállítása.

¹ Az alapfeltétel a minimum 3 különböző országból származó partnerség, melyből a vezető partner csak EU-s lehet.

Mindezek fényében a határ menti és transznacionális források alapvetően a regionális területi léptékű projektekhez lettek hozzárendelve. Néhány esetben azonban a helyi vetületű ötletekhez is hozzárendelésre kerültek határ menti források, ahol a helyi beruházás hosszabb távon regionális hatásokkal járhat.

A hat város határon átnyúló együttműködésének egyes elemei nemzeti operatív programokból és egyéb hazai, nem EU-s forrásból biztosított pénzügyi eszközökkel is finanszírozható. Nemzeti operatív programokról kizárólag Magyarország és Horvátország esetében beszélhetünk, melyek esetében fontos megjegyezni, hogy a forrástérkép készítésének pillanatában a kapcsolódó dokumentumok eltérő kidolgozottsági szinten érhetőek el (horvát oldalon összefoglaló dokumentumból dolgoztunk). Az elérhető forrásmennyiségre való tekintettel azonban ezeket a lehetőségeket is figyelembe vettük, azzal a megjegyzéssel élve, hogy a térségi hatás biztosítása érdekében kiemelten fontos a stratégiai, szinergiák kihasználására irányuló szemlélet.

A közvetlen brüsszeli források keretében szintén jelentős forrásmennyiség áll a tagállamok különböző szintű szereplőinek rendelkezésére, azonban az előző ciklus tapasztalatai alapján a kelet-európai pályázók számára nehezen hozzáférhető támogatási formát jelentenek. A programokat közvetlenül az Európai Bizottság irányítja, mely azt jelenti, hogy a meghatározott keretösszeg szétosztásánál nincsenek nemzeti kvóták, a tagállamok annyi forrást tudnak lehívni, amennyit a pályázói elnyernek. Ezek a forráslehetőségek nem kerültek tételesen feltüntetésre a táblázatban, melynek az az oka, hogy a helyi szereplők által benyújtott projektötletek kevésbé kidolgozottak és nem fedezhető fel bennük a keretprogramok által elvárt európai dimenzió. Ennek következtében a forrástérkép-táblázaton kívül, rövid összefoglaló formájában ismertetjük azokat a közvetlen brüsszeli forrásokat, melyek tematikailag illeszkednek a térségi fejlesztési elképzelésekhez, annak érdekében, hogy a továbbiakban alapot biztosítsanak a projektek részletes kidolgozásához.

A Vajdasági magyarok számára 2016-ban elérhető 50 milliárd Ft-os gazdaságfejlesztési program támogatásai nem kerültek feltüntetésre a táblázatban, hiszen ennek még nem ismert a forrásallokációja. A jövőben érdemes ezzel bővíteni a forrástérképet. A beazonosított forráslehetőségeknél jogosultsági kritériumok vizsgálatára nem került sor a projektadatlapok kezdetleges kidolgozottsági szintje miatt. A szerb nemzeti forrásallokáció a legtöbb helyen 2015. évre vonatkozik, így ezeket 2016-ban aktualizálni szükséges.

1. Az Európai Unió Duna Régió Stratégiája és a térségi együttműködés viszonya

Mielőtt szó esne a konkrét együttműködési terület belső funkcionális felépítéséről, valamint a kooperáció potenciális intézményi és finanszírozási lehetőségeiről, célszerű bemutatni azt a makroregionális, átfogó keretrendszert, melyben pozícionálandó a partnerek határon átnyúló tevékenysége.

Az egész együttműködésre kihatással van, hogy területe, szereplői integráns részét képezik az Európai Unió Duna Régió Stratégiája (röviden: EUSDR) által lefedett térségnek. Az EUSDR a Duna vízgyűjtő területéhez tartozó régiók és országok makroregionális fejlesztési stratégiája és akcióterve, amely a dunai makrorégió fenntartható fejlesztését, természeti területeinek, tájainak és kulturális értékeinek védelmét célozza. A 2011-ben elindított EUSDR az EU makroregionális fejlesztési stratégiája, megvalósításában kilenc EU-tagállam és öt EU-n kívüli ország vesz részt: Ausztria, Bulgária, Csehország, Magyarország, Németország (ezen belül csak Baden-Württemberg és Bajorország), Románia, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország, valamint Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova, továbbá Ukrajna négy megyéje.

A stratégia 4 pillérre, azon belül pedig 11 Prioritási Területre (Priority Area, PA) épül:

A) A Duna régió összekapcsolása a többi régióval

PA 1/a A mobilitás és a multimodalitás fejlesztése - belvízi hajóutak (koordinátor: Ausztria és Románia)

PA 1/b A mobilitás és az intermodalitás fejlesztése - vasúti közúti és légi közlekedés (koordinátor: Szlovénia és Szerbia)

PA 2 A fenntartható energia használatának ösztönzése (koordinátor: Magyarország és Csehország)

PA 3 A kultúra és az idegenforgalom, valamint az emberek egymással való kapcsolat-teremtésének előmozdítása (koordinátor: Bulgária és Románia)

B) Környezetvédelem a Duna régióban

PA 4 A vizek minőségének helyreállítása és megőrzése (koordinátor: Magyarország és Szlovákia)

PA 5 Környezeti kockázatok kezelése (koordinátor: Magyarország és Románia)

PA 6 A biodiverzitás, a táj, valamint a levegő- és talajminőség megőrzése (koordinátor: Bajorország és Horvátország)

C) A jólét megteremtése a Duna régióban

PA 7 Tudásalapú társadalom kialakítása a kutatás, az oktatás és az információs technológiák segítségével (koordinátor: Szlovákia és Szerbia)

PA 8 A vállalkozások versenyképességének, beleértve a vállalkozások közötti regionális együttműködések (klaszterek) fejlesztésének támogatása (koordinátor: Baden-Württemberg és Horvátország)

PA 9 Az emberi erőforrásba és képességekbe való befektetés (Ausztria és Moldova)

D) A Duna régió megerősítése

PA 10 Az intézményrendszer kibővítése és az intézményi együttműködés megerősítése (Bécs, Ausztria és Szlovénia)

PA 11 A biztonság javítása a súlyos bűncselekmények és a szervezett bűnözés jelentette kihívásokkal való megküzdés közös munkával (koordinátor: Németország és Bulgária)

Az EUSDR megvalósítása minden vonatkozó állam számára regionális szinten is jelentkező felelősség, ezért a határon átnyúló szerb-horvát-magyar határtérseget közvetlenül is érintik a Duna-medencében zajló fejlesztési tevékenységek. Geopolitikai és kifejezetten fejlesztéspolitikai szempontból is kedvező, hogy a városi együttműködés területe a Duna-medence központi részén, a névadó Dunára szerveződve köti össze a partnertelepüléseket, egyfajta „mintatérseget” biztosítva a Stratégiában szereplő prioritások kedvezményezettjeiként. Sajátos helyzetet teremt, hogy a települési együttműködés mintegy felfűz három, az európai integráció terén – Horvátország 2013-as csatlakozásáig még inkább – eltérő szinten álló országot. Az EU külső határán, két tagállam és a társult Szerbia között különös jelentősége van egy dunai keretek között működő transznacionális együttműködésnek, melyet a Stratégia makroregionális keretei is támogatnak. A hármashatár térségben lévő együttműködés megfelelő szervezeti felépítés megteremtése és összehangolt célrendszer kijelölése révén képes lehet hatékonyan támogatni a közép- és délkelet-európai, nyugat-balkáni régiók közötti területi kohézió erősítését.

1. ábra: Az Európai Unió Duna Régió Stratégiájának célterülete

Ahogy a későbbiekben látni fogjuk, a partnerek elképzeléseinek túlnyomó része valamilyen formában megtalálható az EU Duna Régió Stratégiájának tartalmi keretei között. Éppen ezért jelen együttműködésnek fontos szerepe lehet az általa lefedett speciális hármashatár-helyzetű térségen belül az EUSDR célkitűzéseinek megvalósításában. Ehhez hatékony érdek-képviselőre, a Duna-medence fejlesztéspolitikai célkitűzéseivel tisztában levő intézmény- és projektfejlesztési tevékenységekre, a térség, mint önálló szerveződés nemzetközi szinten való megjelenítésére van szükség. A térségi elképzelések megvalósításának tekintetében fontos körülmény, hogy a Stratégia magyar nemzeti koordinációja szerepet vállal a mikrotérségi együttműködés támogatásában. Ráadásul a prioritási területeinek irányításában is hangsúlyos szerepet játszanak a magyar koordinátorok. Kiemelten igaz ez a vízügy és energetika terén, mely jó háttérrel adhat a kapcsolódó Duna Régiós szintű projektek sikeres finanszírozásához.

2. A szerb-horvát-magyar hármashatár menti területek település-hálózati együttműködési térségének kijelölése – a Duna mentén szerveződő kis- és középvárosi funkcionális együttműködés településhálózati háttere

A Baja–Zombor–Mohács–Eszék–Apatin–Pélmonostor városok által fémjelzett határon átnyúló térségi együttműködés tartalmi megalapozásához elengedhetetlen kezdőlépés egy átfogó térszerkezeti elemzés elvégzése. Azonosítani kell e hat város tágabb városhálózatba illeszkedését, lehetséges szerepköreiket, illetve az együttműködő városok potenciális belső erőviszonyait, a racionális funkciómegosztás és -összehangolás elképzelhető területeit.

A határon átnyúló településhálózati együttműködési térség kijelölése céljából érdemes olyan, a területi tudományokban ismert módszereket alkalmazni, mint amelyeket a különböző szociálfizikai modellek jelentenek. A klasszikus fizika elméleti modelljeire épülő szociálfizikai modellek kiemelt jelentőségűek a társadalmi térfolyamatok kutatásában. Az ezen modellek közé sorolható ún. gravitációs modellek szerint az emberi viselkedés révén előidézett tömegszerű térbeli kapcsolatok, áramlások bizonyos általános rendező elvek és szabályok szerint szerveződnek. A (potenciális) településhálózati kapcsolatok kiterjedését lehatárolni képes területi elemzési módszer, a gravitációs modell, fizikai analógián alapszik.

A gravitációs modellek sokszínű alkalmazásán belül meghatározó az egyes funkciókat (szerepköröket) megtestesítő intézmények (pl. tűzoltóság, kórház, középfokú iskola, bevásárlóközpont, ipari park, bankfiók) elméleti vonzáskörzetének meghatározása. A modellek klasszikus használatát tehát a városi vonzásterületek lehatárolása jelentette, és éppen ez, a térbeli vonzásviszonyok feltárása adja ma is a modell legfőbb alkalmazási területét az elméleti jellegű területi kutatásoktól kezdve a nagyon is konkrét, területfejlesztési célú beavatkozások megtervezéséig.

Az alábbiakban a newtoni tömegvonzást a gazdasági és társadalmi térfolyamatokra alkalmazó gravitációs modellek közül a Reilly-képlettel leírható modellt (Reilly 1929) alkalmazzuk a településhálózat jellemzésére. A Reilly-féle modell a newtoni gravitációs törvényre épül: a két alapinformációt a testek (városi központok) tömege (itt: a népességszám) és egymástól való távolsága képezi. A modell értelmében feltételezzük, hogy a központok vonzereje a – jelen esetben légvonalbeli – távolság függvényében fordítottan, míg a tömegükkel (népességnagyságukkal) arányos módon változik.

A központok elvi vonzaskörzetének gravitációs modellel történő meghatározása során fellépő egyik legnagyobb nehézséget az jelenti, hogy a központok különböző funkcióihoz eltérő vonzaskörzetek tartoznak. Az áttekinthetőség kedvéért végül minden központhoz egy-egy vonzasteret rendelünk. Éppen ezért a vonzaskörzetek kiszámításánál átlagos tömeggel, azaz általánosságban a lakosság számmal kalkulálunk, mivel a népesség kapcsolódik legnagyobb mértékben a központok funkciógazdagságához és vonzerejéhez.

A Reilly-féle gravitációs modell két szomszédos központ között annak a pontnak a koordinátáit adja meg, ahol a két központ elméleti vonzóereje kiegyenlítődik, azaz ahol vonzaskörzetük határa található. Ha egy központ összes ellenpólusának (szomszédjának) vonzáshatár-értékei kiszámításra kerülnek, és ezeket a pontokat összekötjük, megkapható az adott központ elméleti vonzásteret. A vonzaskörzet-határookra vonatkozó információk kiszámítását követően vizuálisan is megjeleníthetők a kinyert vonzásviszonyok. A számítás eredményeinek térképezése révén szemmel láthatóvá válnak a központokként kijelölt települések vonzaskörzeteinek nagysága, azok egymáshoz és a közigazgatási és államhatárokhöz való térbeli viszonya.

Fontos kihangsúlyozni, hogy a valóságot egyszerű matematikai képletbe generalizáló modell révén megszülető eredmények jóval inkább egy idealizált képet, egy térbeli potenciált jelentenek, mintsem pontról pontra azonosítható valós vonzásviszonyokat. Elvonatkoztatva a vonzásviszonyok erősségét és folytonosságát megtörő adminisztratív (állam-) határoktól, jól jelzi a módszer a vonzás potenciálok, melyekre aztán együttműködés, fejlesztési dokumentumok, programok, projektek építhetők.

Tehát a vonzaskörzetek ábrán látható kiterjedése feltételezi a vonzás potenciál kiteljesedése útjában álló akadályok lebontását, a határok átjárhatóságát. Jelenleg azonban számos tényező gátolja, vagy veszélyezteti a határon átnyúló funkcionális kapcsolatok fenntartását és kiépülését. A gátló tényezők között elsők között kell kiemelni, hogy a Duna – mely szerb-horvát viszonylatban ráadásul hosszú szakaszon államhatárt is képez – a viszonylag csekély átkelő-sűrűség következtében² ma még igen jelentős mértékben korlátozza a településhálózati kapcsolatokat, azok kiterjedését és a kapcsolattartások irányát. Jelenleg a vonzaskörzetek és kapcsolattartási tengelyek többnyire elvégződnek a vízrajzi elemet elérve, mereven elkülönítve

² A közúti átkelők alacsony sűrűségét bizonyítja, hogy Baja és a Kiskőszeg–Bezdán-átkelő között 50 km, a Kiskőszeg–Bezdán és az Erdőd–Gombos-átkelő között 80 km, míg az Erdőd–Gombos-átkelő és a Bácsalánkánál lévő híd között 60 km hosszú utat kell megtenni átlagosan.

egy nyugati (Pécs, Eszék, kisebb részt Pélmonostor, Mohács) és egy keleti (elsősorban Baja, Zombor, Apatin, a tágabb régióban pedig Szabadka, Szeged) együttműködési térséget.

2. ábra: Vonasközpontok és azok elméleti gravitációs vonzaskörzetei a szerb-horvát-magyar határtér-ségében

A fentebb említettekől adódóan a hat város együttműködése nem elsősorban a határon csak kismértékben áttérjedő, és határon átnyúlóan nehezen kiterjeszhető vonzaskörzetek megszerzésén tud alapulni. A szerves településhálózati fejlődés a múltban is elválasztotta egymástól a városok vonzásterét, a Duna barrier szerepét a vonzaskörzetek szintjén nehéz megváltoztatni. Mindezekből következően jóval inkább a szerepkörök szintjén értelmezett kooperáció tartogat közös fejlesztési lehetőségeket: a már jelenleg meglévő funkcionális adottságokra és kihívásokra reagálva érdemes települési együttműködési hálózatot kialakítani. Minden résztvevő partnerváros számára egy jobb területi gazdaságosságot és hatékonyságot eredményező térségi funkcionális hálózatosodásra van szükség, ahol javasolt az egyes központok közös és komplementer szerepköreire építeni.

A kölcsönösen előnyös együttműködések csak a szerepkörök számbavétele, összehangolása révén születhetnek meg. A funkcionális együttműködésekre jó lehetőséget ad több szerepkör is, többek között a határ mindhárom oldalán változó mértékben és színvonalon, de kiépült felsőoktatási és logisztikai kapacitások jelentenek kohézióerősítő adottságot. Az anyanyelven való tanulás lehetőségének megragadása nyomán fellépő hallgatói migráció fokozottan van jelen a határtérségben. A jelentős számú kisebbségek jelenlétéből adódóan elsősorban a magyarországi és horvátországi felsőoktatási intézmények vonzáskörzete látványosan kiterjed a határsáv diákságára, és ez a felvételi számokban is megnyilvánul.³ A hasonlóan széleskörűen kiépült és hasonló nagyszámú aktív hallgatóval rendelkező Pécsi Tudományegyetem és eszéki Josip Juraj Strossmayer Egyetem már eddig is mintegy 16, Magyarország-Horvátország IPA Programot érintő projektben dolgozott együtt, többek között egy transznacionális tudásrégió megteremtése érdekében (a közös projektek kiterjedtek az egészségügy, a biotechnológia, az energetika, a mérnöki-építőmérnöki tudományterületekre, közös tréningek, tananyagok, kurzusok megszervezésére). A kb. 800 hallgatóval bíró bajai Eötvös József Főiskola elsősorban vízépítési, -gazdálkodási, -ellátási és környezetmérnöki kérdésekben működik együtt Eszékkel, Péccsel, valamint az Újvidéki Egyetemmel, míg inkább potenciálként jelentkezik a pedagógiai területen való kooperáció Baja és a 900 fős zombori Újvidéki Egyetem Pedagógiai Kara között. Az ipari-logisztikai, közlekedési funkciók terén jelenleg lévő összehangolatlanság (nem hatékony párhuzamosságok, kapacitáshiányok vagy -többletek) a komplementaritások felismerésével, az ipari parkok, logisztikai központok, belvízi kikötők és repülőterek funkcionális együttműködésével szinergikus hatásokat elérve meghaladható. Például miközben felmerül a 2012 óta charterjáratot nem fogadó Pécs-Pogány reptér fejlesztése az évek óta folyamatosan csökkenő utasforgalom (2014-ben 2341 fő) ellenére, addig az átfogó TEN-T hálózati elemként kijelölt eszéki reptér forgalma növekvő tendenciát mutat: idén végül 50%-os emelkedéssel elérheti akár az 50 ezer főt is köszönhetően az új viszonylatok elindulásának. Ahogy az alábbi táblázat is szemlélteti, jelentős eltérések tapasztalhatók a belvízi kikötők között is azok területe, áruforgalma, infrastrukturális háttere és szolgáltatási kínálata alapján azon túl, hogy míg

³ Az 1998/1999-es tanév 281 tanulójaához képest pl. 2009/2010-re meghaladta az ezer főt a Magyarországon tanuló, vajdasági nappali tagozatos hallgatók száma; közülük mintegy 60–65%-a Szegedi Tudományegyetemet választotta. Szeged egyik legjelentősebb határon átnyúló vonzáskörzeti szerepe tehát a vajdasági (magyar) fiatalok oktatásában nyilvánul meg.

Baja, Mohács és Eszék kikötői az átfogó, a közeli Vukovár pedig a maghálózatához tartozik a TEN-T szempontjából.

A funkciók összehangolása terén olyan új, innovatív megoldásokra van mód (többek között az infokommunikációs technológiák révén), amelyek a Duna erős elválasztó, és alapvetően észak-déli irányú kapcsolatokat eredményező térszervező szerepét felülírhatják fizikai és adminisztratív szempontból is. Egy minden fél számára előnyös hálózat jöhet létre, amely teljesen új megközelítéssel a Duna menti, de kelet-nyugati funkcionális kapcsolatokra épít, miközben alapoz a hagyományosan meglévő észak-déli térszerveződésre.

Kikötő	Teljes terület (m ²)	Összes áruforgalom 2007-2010 közötti átlaga (tonna)	Kiszolgáló eszközök	Raktárlétesítmények	Kiegészítő szolgáltatások
Eszék	600000	297775,75	6 bakdaru, max. 20 t emelési kapacitás; 1 úszódaru, 5 t emelési kapacitás; 7 villás targonca; kézi segítségnyújtás; 1 szállítószalag	10000 m ² fedett tér; 100000 m ² nyitott tér; 3000 m ² vámraktár; 100000 m ² vámszabad kikötői terület	n.a.
Vukovár	35000	403823,25	2 bakdaru, max. 6 t emelési kapacitás; 1 mobildaru, max. 63 t emelési kapacitás; 1 forgódaru max. 25 t emelési kapacitás; 5 villás targonca; kézi segítségnyújtás; 1 pneumatikus berendezés	n.a.	500 m ² kontánertároló udvar; konténerkipakolás és bekapolás; nehéz felvonó: max. 600 t; minőség-ellenőrzés, ISO 9001, ISO 14001
Baja	208795	2103308,25	1 bakdaru, max. 10 t emelési kapacitás; 1 mobildaru, max. 10 t emelési kapacitás; 1 úszódaru, max. 10 t emelési kapacitás; 1 forgódaru, 10 t emelési kapacitás; 4 villás targonca; kézi segítségnyújtás; 2 szállítószalag; 1 pneumatikus berendezés; 1 Ro-Ro rámpa gépkocsiknak; 1 Ro-Ro rámpa tehergépjárműveknek; 2 konténerhíd	19800m ² fedett tér; 14000m ² nyitott tér; 4100m ² vámraktár; szábadkikötő; 45000 ³ gabonasiló	konténer karbantartása és javítása; 2000 m ² kontánertároló udvar; konténerkipakolás és bekapolás; hídmérlegek; nehéz felvonó: max. 200 t
Mohács	32000	127650	1 bakdaru, max. 9 t emelési kapacitás; 3 villás targonca; 7 szállítószalag	3500 m ² fedett tér; 5000 m ² nyitott tér; 1000 m ² vámraktár; 32000 m ³ gabonasiló és 5000 m ³ állati takarmánysiló	2000 m ² kontánertároló udvar; konténerkipakolás és bekapolás; hídmérlegek; minőség-ellenőrzés búzára
Apatin	30000	n.a.	1 forgódaru, 6 t emelési kapacitás; 1 villás targonca; 1 szállítószalag; 1 pneumatikus berendezés	25000 m ² nyílt tér	hídmérlegek; nehéz felvonó: max. 50 t
Zombor	30000	n.a.	1 forgódaru, 6 t emelési kapacitás; 2 villás targonca; 1 szállítószalag; 2 pneumatikus berendezés	3960 m ² fedett tér; 13120 m ² nyitott tér; 360 m ² vámraktár	nehéz felvonó: max. 120 t

1. táblázat: A vizsgált szerb-horvát-magyar határtérséget érintő főbb kikötők logisztikai kapacitásai

Forrás: <http://www.danubeports.info/index.php?id=1276>

A térség határain tapasztalható együttműködési környezet aktuális romlását is értékelni kell. A globális szintű kihívások között kell megemlíteni, a migrációs krízis nyomán tett határellenőrzési szigorításokat és általánosságban azt a nagypolitikai diskurzusváltást, mely ismét a hatá-

rok elválasztó (barrier) szerepét hozza előtérbe. Ez jelentősen megnehezíthetné a határtér-
ségben kibontakozó kezdeményezéseket, melyek elkötelezettek a településhálózati együtt-
működések irányában.

Ahogy a fentebbi ábráról is kitűnik, a szerb-horvát-magyar határtérség településhálózata több
olyan jellemzővel is bír, amely alapul szolgálhat a térség kapcsolatrendszerének fejlesztése
során. A határtérség egyes városainak elméleti vonzáskörzetei több helyen is átterjedhetnek
az államhatárokon, jelentős együttműködési potenciált tartogatva a településhálózati-
funkcionális együttműködések terén. Egyes települések, köztük éppen az együttműködés tag-
ját képező Eszék és Zombor két országhatárt is átlépő elméleti gravitációs körzettel rendelke-
zik. Az egyes vonzáskörzetek – ha jelenleg korlátozottan is érvényesülnek a határok túloldalán
– szinte hézagmentesen képesek lefedni a szerb-horvát-magyar határ menti településáll-
ományt. Az összeérő-átfedő vonzáskörzetek jelentős együttműködési potenciált hordoznak,
ahol az egyes érintett vonzásközpontok megosztva szervezhetik meg a vidéki térségek ellátá-
sát, egy közös ún. város-vidék partnerség kialakítását eredményezve.

További kohézióerősítő jellemzőként használhatók ki az egyes országos és regionális telepü-
lésszerkezeti sajátosságok, többek között a településméretekben rejlő különbségek és hason-
lóságok. Nagytérségi szinten tisztán elkülönül egymástól egy nyugati és egy keleti határtérség,
melyet a Duna vonala jelöl ki; előbbi a horvát-magyar Baranyához, Dunántúli-dombsághoz,
Mecsekhez, Drávamenti-síksághoz, Szlavóniához tartozó településeket fogja össze, utóbbi
pedig a dél-alföldi, bácskai és bánáti településeket tömöríti. A Dunától nyugatra fekvő tájakon
jóval jellemzőbb a törpe- és aprófalvas településszerkezet, míg keleten a kis- és középváros-
okat jelentő egykori mezővárosok, valamint a nagy- és óriásfalvak dominálnak. A Dunától nyu-
gatra az elaprózott településállományból következően néhány központ (főként Pécs és Eszék)
emelkedik ki, és szervezi a határtérségi települési kapcsolatokat. A keletebbre fekvő határ
menti területen azonban a nagyvárosok mellett erősebb a kis- és középvárosi hálózat, így a
város-vidék kapcsolatrendszer is eltérő. Az egy-egy funkciógazdag regionális központ mel-
lett/helyett a hasonló funkciósűrűségű, kisebb központok együttműködése vezethet célra,
eleve alacsonyabb a szerepkörök által ellátott nem városi lakosság aránya.

A kelet-nyugat településhálózati egyenlőtlenség következtében ezért olyan (fejlettebb, kiépül-
tebb, színvonalasabb) funkcióikat is képesek voltak letelepíteni a nyugati nagyvárosok, ame-

lyekkel a határtérség keleti felének nyugati-középső, Szegedtől és Szabadkától nyugatra eső részei nem, vagy csak hiányosan rendelkeznek.

Mielőtt rátérnénk a konkrét határtérségen belüli központrendszerre, ki kell emelni, hogy a horvát-magyar és szerb-horvát országhatár közelében, azokkal szinte párhuzamosan végződik el mind Budapest mind Belgrád potenciális gravitációs tere (Zágráb vonzásereje pedig – részben közlekedésföldrajzi okokból – alig érinti a régiót). A határ menti térség tehát átmeneti, köztes helyet foglal el két, milliós főváros között, részesülve akár mindkét központ hatóerejéből, miközben az országos központok lecsökkent vonzereje megteremti a lehetőséget a térségi regionális fő- és alközpontok kiteljesedése számára is. Az egyes vonzáskörzetek kiterjedése mellett lényeges szempont a szerb-horvát-magyar határtérség településhierarchiája. Visszatérve tehát a szűkebb határ menti térségre: a területen belül egy kettős központrendszer rajzolódik ki. A főközpontokat a regionális nagyvárosok képezik, ide tartozik – a szűken vett határtérséget tekintve – Pécs, Eszék, Szabadka és Szeged.

A második szintet a fejlett kis- és középvárosi hálózat adja Siklóstól Pélmonostoron át Magyar-kanizsáig, a tagok népességszáma 6 és 50 ezer között váltakozik. Fontos hangsúlyozni, hogy az egymással jelen keretek között együttműködni kívánó települések ebbe a hierarchiaszintbe tartoznak, kivételt csak Eszék képez. Hasonlóságuk és ebből eredő potenciális együttműködésük a nagymértékben nem különböző településméret és az azonos hierarchiaszint mellett a településhálózati fekvés jellemzőiből is adódik.

Ahogy a térképen is látszik, éppen a vizsgált határtérség középső, Dunához közeli részén beszélhetnénk egy különálló együttműködési térségről, némileg átrajzolva és újraértelmezve a határ menti területek településhálózatát. E térségtípus (Baja, Mohács, Apatin, valamint a folyamhoz közeli Zombor és Pélmonostor vonzáskörzetei) közös adottsága egyrészt a keleti és nyugati nagyvárosok közötti pozíció, mely egyfajta összekötő-transzfer funkciót is biztosít e településcsoport számára. A helységek egyszerre tarthatnak fent együttműködési irányokat a szoros kapcsolatrendszereket jelentő Pécs–Eszék, valamint Szeged–Szabadka tengelyekkel és határon is átnyúló nagyvárosi térségekkel.

E központok olyan funkcionális térségben működhetnek, ahol a nagyvárosi főközpontok vonzásterei már legyengülnek, elvégződnek. E köztes (funkció- és vonzásszegény) térségbe ékelődnek az egymáshoz viszonylag közel fekvő, együttműködni kívánó városok, különösen Baja

és Zombor magasságában igaz a központok városhiányt orvosló mivolta. A Duna tengelyére szerveződő települések hálózatosodásának, a Duna menti kis- és középvárosi funkcionális együttműködésnek tehát megvan a földrajzi és településhálózati alapja. Ez a fajta együttműködés új minőséget vinne a jelenleg észak-déli irányú, mereven kettős tagoltságú, a hármashatár-mentiséget negligáló gravitációs és funkcionális viszonyokba.

Összefoglalva megállapítható, hogy szerb-horvát-magyar határtérség településhálózata több olyan jellemzővel is bír, amely alapul szolgálhat a térségi együttműködés fejlesztése során. Ezek közül az egyik legjelentősebb potenciált éppen a szerb-horvát-magyar hármashatár térség fejlett kis- és középvárosi hálózatának közös és komplementer adottságai nyújtják. A hármashatár térségében, annak Dunához közeli részén egy különálló együttműködési rendszer alakulhat ki, némileg átrajzolva és újraértelmezve a határ menti területek településhálózatát. Amennyiben sikerül hatékony településhálózati együttműködést létrehozni, egy minden fél számára előnyös hálózat jöhet létre. Ez a funkcionális kooperáció teljesen új megközelítéssel a Duna menti, de kelet-nyugati funkcionális kapcsolatokra épít, miközben alapoz a hagyományosan meglévő észak-déli térszerveződésre.

A dunai kis- és középvárosi településcsoport közös hálózati együttműködésének szigorú feltétele a jól átgondolt, valóban kooperatív funkciómegosztás és funkciófejlesztés, annak érdekében, hogy a párhuzamosságok, kölcsönösen előnytelen versenyhelyzet helyett a kölcsönösen előnyös funkcionális komplementaritások és a jobb területi gazdaságosság kerülhessen előtérbe. Egyrészt tehát a településhálózat „dunai” város csoporton keresztül történő reintegrációja egy területileg gazdaságosabb funkció-megosztási rendszer létrejöttét eredményezné. Másrészt érdemes azt is kiemelni, hogy a „dunai” határon átnyúló policentrikus középvárosi térség Eszékhez és a többi főközpontozhoz kapcsolódva szintén jó feltételeket biztosít a komplementer és közös adottságokon alapuló funkciómegosztásra, ahol a felsőfokú és a középfokú központi funkciók egymást erősíthetik.

3. Az együttműködés intézményi keretei

A határon átnyúló együttműködések az elmúlt fél évszázad során egyre magasabb intézményesültségi fokra jutottak el. A német-holland Euréció 1957-ben történt megalakulásától kezdve számos alulról induló kezdeményezés jutott el a formalizált együttműködés valamilyen szintjére. A kezdeti, személyek közötti, meglehetősen informális kooperációk mellett folyamatosan jelentek meg a funkcionális, majd a normatív szintű együttműködések, amelyek a Duna-Pannon kezdeményezés szereplői számára többféle modell közül teszik lehetővé a megfelelő forma kiválasztását.

Előzetesen ki kell emelnünk, hogy a bemutatandó struktúrák jórészt az Európa Tanács által 1980-ban megalkotott Madridi Keretegyezményre, valamint az Európai Unióban létrehozott jogi keretekre épülnek, és Szerbia esetében a háttérdokumentum elkészítésének időpontjában egyik út sem járható. Jóllehet, a Szerb Köztársaság kormánya aláírta az említett keretegyezményt, annak ratifikálására eleddig nem került sor, s míg Magyarország és Horvátország tagja az Európai Uniónak, s mindkét tagállam rendelkezik honosított EGTC-jogszabállyal, ez Szerbia esetében csak az ország csatlakozása idején (várhatóan a 2020-as évek első felében) várható. Ezért a bemutatásra kerülő megoldások elsősorban elvi megfontolásokat tesznek lehetővé, illetve amint a szerb ratifikáció megtörténik, akkor a Madridi Keretegyezménynek megfelelő megoldások (köztük a keretegyezményhez kapcsolódó európai területi társulás, ETT) jöhetnek szóba.

Meg kell továbbá említenünk, hogy míg Pécs és Eszék között több évtizedes, több intézményre és kompetenciaterületre kiterjedő együttműködés alakult ki, Mohács és Pélmonostor partnersége egy kimondottan előremutató cukoripari projektből nőtt ki, a 60-as évek végére, Baja és Zombor között pedig közel félévszázados múltra tekinthet vissza az együttműködés, a hat város közös fellépése teljesen új kereteket jelent. Ezekre az új keretekre – ahogy azt a projektfejlesztő műhelyeken tapasztaltuk – az érintett városi önkormányzatok még nincsenek felkészülve. Ahogy kiderült, a résztvevők nem is mutatnak azonos szintű érdeklődést a kezdeményezés iránt. Ezért a magasabb intézményesültséget képviselő modelleket a jelen állapot szerint nem ajánljuk a hat város vezetőinek. Célszerűbbnek látszik informálisabb szinten kezdeni az együttműködést, és ha ez beválik, akkor érdemes a magasabb intézményesültségi szintek felé továbblépni.

3.1 Fejlesztési partnerség

A határ menti együttműködés legelemibb szintjét az emberek közötti (people-to-people) kapcsolatok jelentik. A kooperáció ezen informális szintjén nem is szükségszerűen alakulnak ki tartós kapcsolatok, mivel az egyes települések, szervezetek, intézmények képviselői személyekben változnak, és nem magától értődő, hogy az új vezető hasonlóképpen érdekelt lesz a partnerség fenntartásában, továbbépítésében, mint elődje.

Ezek az ad-hoc jellegű kapcsolatok szilárdulhatnak meg aztán egy testvér-települési szerződés vagy (térségi szinten) egy fejlesztési partnerség keretei között. A fejlesztési partnerségek közös vonása, hogy az érintett szereplők konzultatív szintű egyeztető fórumot, platformot hoznak létre, leggyakrabban külön írásos megállapodás nélkül, amely a közös fejlesztési elképzelések megvitatásához, előkészítéséhez, koordinációjához biztosít kereteket. Külön döntéshozó szervet nem szoktak felállítani, a döntések bázisdemokratikus alapon születnek. A közös fellépések finanszírozása a partnerek eseti befizetésein (projekt alapú finanszírozás) vagy egy meglévő vagy erre a célra létrehozott alapítványon keresztül történhet. Ennek hiányában maguk a résztvevők az adott projekten belül kialakított ad-hoc partnerségeken keresztül vesznek részt a fejlesztési tevékenységekben. Mivel a vizsgált horvát-szerb-magyar határtérségben még nem alakult ki fejlesztési partnerségnek tekinthető együttműködési forma, ezért Magyarországot érintő, illetve nyugat-európai példákat, jó gyakorlatokat célszerű megemlíteni. A fejlesztési partnerség a magyar-szlovák határon népszerű együttműködési forma. A jelenlegi Ister-Granum ETT elődje, a 2000-ben létrehozott partnerség keretében két határ menti kistérség 33 önkormányzata hozott létre egy hattagú konzultatív tanácsot a közös fellépések koordinációja céljából⁴. A tanács mellett hat szakmai bizottság is létrejött, valamint a határ két oldalán egy-egy alapítvány. A konzultatív együttműködés 2003 végén egy eurorégiónak, majd 2008-ban egy ETT-nek adta át a helyét.

A bodrogközi⁵ és az abaúji⁶ fejlesztési partnerség közös jellegzetessége, hogy nagyon kis lélekszámú, forráshiányos településeket egyesítenek, amelynek vezetői havonta, kéthavonta személyesen találkoznak, egyeztetnek. A munkát mindkét esetben a Vidék- és Területfejlesztést

⁴ <http://istergranum.eu/tortenet.html>

⁵ http://www.bodrogkoziek.com/index.php?option=com_content&view=article&id=149&Itemid=190

⁶ <http://www.abauj.info/>

Elősegítő Alapítvány (Vitea) koordinálja, amelynek munkája révén egyrészt a résztvevő önkormányzatok vezetői között alakult ki egy rendkívül szoros, baráti viszony, másrészt számos gyűjtőprojektet sikerült megvalósítani, amelyek értéke több esetben is meghaladta a 1,5 millió eurót. Ezeknek a projekteknek minden esetben van egy szakmailag világosan megfogalmazott közös rendező témája, amelyhez a tagok a saját konkrét fejlesztési, beruházási elképzeléseiket igazítják. Az alapítvány mentori és menedzseri szerepet visz egyszerre. Az Ister-Granumhoz hasonlóan, az elmúlt években mindkét fejlesztési partnerség ETT-t hozott létre az eredményesebb koordináció érdekében.

2015-ben az Alsó-Ipoly mentén alakult fejlesztési partnerség, az érintett önkormányzatokon kívül bevonva a térség többi fontos szereplőjét is (a Duna-Ipoly Nemzeti Parkot, az Ipoly Erdőt, a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamarát, az Ister-Granum ETT-t és másokat). A partnerség célja a 2014-2020 között megvalósítandó fejlesztések beazonosítása és közös előkészítése. A döntések itt is bázisdemokratikus módon születnek meg.

A helyi szereplők által létrehozott fejlesztési partnerségek mellett, magasabb, akár a nemzeti szintet érintő társulásokról is beszélhetünk. Ennek jó példája a 14 EU és nem EU tagállamot (Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Magyarország, Németország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova, Szerbia, Ukrajna) egyesítő Duna Régió Stratégia (EUSDR), melynek célja a makrorégió fejlesztéspolitikájának összehangolása a 11 területet (pl. közlekedés, energetika stb.) érintő közös témakörök terén, a regionális egyenlőtlenségek csökkentése érdekében. Az együttműködés kereteit írásos megállapodások rögzítik. A stratégia koordinációjáért és megvalósításért az Európai Bizottsággal együttműködő Magas Szintű Csoport (High Level Group) felelős, mely az EU tagállamok képviselőiből áll. A stratégia megvalósítására külön, dedikált forrás nem áll rendelkezésre, az érintettek a meglévő európai uniós és azon kívüli, egyéb forrásokat használhatják fejlesztési elképzeléseik megvalósításához.

A szakmai alapú partnerségek nagyon népszerűek a kutatói, egyetemi világban, általában nem területi, hanem hálózati alapon szerveződve (pl. ilyen a European Urban Knowledge Network, az EUKN, amely 2013-ban szintén ETT-t hozott létre), de előfordulnak területi alapú szakmai partnerségek is, amilyen pl. az összesen 8 svéd és dán felsőoktatási intézmény részvételével elindított Øresund Tudásrégió volt, 2002 és 2012 között. A program során több 10 millió euró

értékű közös kutatási projekt valósult meg. A hálózati formában működő partnerség munkáját egy Regionális Irányító Bizottság koordinálta, amelyben az egyetemek rektorai, alkancellárjai, valamint a helyi, regionális és nemzeti kormányok és néhány vállalkozás képviselői vettek részt.

2009-ben hasonló kezdeményezés indult spanyol-francia részvétellel, a Pireneusok-Mediterrán Eurorégió ETT-n belül, ahol egy ún. eurocampus-t hoztak létre az eurorégióban működő felsőoktatási intézmények részvételével. A partnerségben résztvevő egyetemek, főiskolák hallgatói és oktatói számára mobilitási rendszert indítottak el, és közös kutatásokat kezdeményeztek⁷.

Nagyobb térségre terjed ki a 2002-ben alapított ALADIN (Alpok-Adria-Duna Kezdeményezés Hálózat), amelyben a három jelzett nagytérség egyetemei működnek együtt.⁸

Hasonló nagytérségi együttműködést hoztak létre lengyel kezdeményezésre S4C, Science for Carpathians néven, amely a Kárpátok Konvenció területén működő egyetemek tudósait egyesíti.⁹

A fenti példák mindegyikében közös a platform jelleg: nem a szigorú szervezeti háttér, hanem az együttműködők partnerségi szándéka jelenti a kooperációk kötőszövetét.

Megítélésünk szerint a Duna-Pannon mikrorégiós együttműködés ma nincs ennél magasabb szinten. Egy ilyen informális modell tökéletesen megfelelne a szorosabb keretek kiépítéséhez szükséges közös tevékenységekhez, miközben a partnereknek nem kell szigorú szabályok szerint működő, esetenként költséges intézményi kereteket fenntartaniuk és működtetniük. A kezdeti lépések megtételéhez egy fejlesztési partnerség megfelelő forma, ami alkalmas arra, hogy a következő időszakban összekovácsolja a résztvevő feleket, és megteremtse a kölcsönös bizalomnak azt a légkörét, amely nemcsak a térség közös víziójának megalkotását segítheti, hanem az intézményesülés következő lépcsőfokára lépés feltételeit is biztosítja.

⁷ <http://www.midipyrenees.fr/Euroregion-Pyrenees-Mediterranee-3280>

⁸ <http://ealadin.eu/>

⁹ <http://carpathianscience.org/>

3.2 Az euroregionális típusú együttműködések

Az eurorégiós együttműködések a 80-as és 90-es években jelentették a határ menti együttműködések legnépszerűbb formáját. A holland-német Eurégió nyomán először főként német nyelvterületen, majd Európában másutt is sorra alakultak eurorégiók. A keleti blokk összeomlását követően különösen népszerűvé vált ez a forma a volt kommunista országokban (1993, a Kárpátok Eurorégió megalapításától kezdve 2008-ig csak Magyarországon összesen 19 ilyen együttműködés jött létre).

A legtöbb esetben ezek az eurorégiók elsősorban földrajzi entitásként értelmezhetőek, valós kormányzási (governance) kapacitások nélkül. Vannak azonban köztük olyanok is, amelyek vagy az egyik, vagy mindkét érintett ország területén létrehoznak saját intézményeket vagy kvázi-intézményeket. Gyakori, hogy tükörszervezetek felelősek az eurorégió közös fejlesztési céljainak eléréseért. Máskor a határ egyik oldalán megalapított szervezetbe lépnek be tagként a határ másik oldalán található entitások.

Az Ipoly Eurorégió esetében például az Ipoly Unió és az Ipeľská únia nevű párhuzamosan létrehozott egyesületek felelősek a folyóvíz fejlesztése érdekében kifejtett beavatkozásokért. Ennek a formának megvan az az előnye, hogy a két szervezet állandó (tehát a konkrét pályázaton túlmutató) partnerként tud részt venni pályázóként a határ menti együttműködési programok (Interreg) pályázati felhívásain.¹⁰

A mai napig is működő Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió megyei szintű tagönkormányzatai 2003-ban egy nonprofit kft.-t (kht.-t) hoztak létre, amely nemcsak a szakmai koordinációs feladatokról felelős (pl. a projektek előkészítése és menedzselése), hanem az eurorégió adminisztratív működtetését is ellátja.¹¹

Az eurorégiók elterjedésében meghatározó szerepe volt az Európa Tanács által 1980-ban elfogadott Madridi Keretegyezménynek¹², amely az első, a nemzetközi jog keretei között meg-

¹⁰ <https://hu-hu.facebook.com/Ipoly-Unio-C3%B3-Egyes-C3%BClet-169911493050972/>

<https://www.facebook.com/Ipe-C4%BEsk-C3%A1-C3%BAnia-Ochran-C3%A1rske-a-kult-C3%BArne-zdu-C5%BEenie-Poiplia-397247003676753/>

¹¹ <http://dkmt.net/hu/index.php?page=kht>

¹² Hivatalos megnevezése szerint: Területi Önkormányzatok és Közigazgatási Szervek Határ Menti Együttműködéséről Szóló Keretegyezmény. A Madridi Keretegyezményt Magyarország 1992. április 6-án írta alá, majd a Magyar Köztársaság Országgyűlése az 1997. évi XXIV. törvény útján ültette át a magyar jogrendszerbe.

született, átfogó keretmegállapodás volt a határ menti együttműködések egyfajta jogszabályi garanciájaként. Az Egyezmény jelentőségét az adta, hogy mintákat szolgáltatott a határon átnyúló együttműködések szabályozása terén, amelyek az államok és az önkormányzatok szintjén tették értelmezhetővé az ilyen kezdeményezéseket a nemzeti keretek között gondolkodó bürokraták számára, és ezáltal jelentős lökést adott az intézményesülés felé vezető úton.

A keretegyezmény és három kiegészítő jegyzőkönyve (ún. protokollok, elfogadva: 1995, 1998, 2009) nyomán számos két- vagy többoldalú egyezmény született az európai államok között, amelyek lehetőséget adtak új típusú, az egyik országban jogi személyiséggel rendelkező struktúrák létrehozására. Ilyen struktúra a spanyol *consortio*, ami az egyesülethez hasonló jogi státusszal rendelkezik. A Bayonne-i Egyezmény (1995) alapján francia területi önkormányzatok számára vált elérhetővé a tagság a spanyol szervezetekben; ilyen keretek között működtek a spanyol-francia eurorégiók.

A consortióhoz hasonló francia megoldás az *eurodistrict*, amelyek alapítását a Karlsruhe-i Egyezmény (1996) tette lehetővé. Az amerikai Washington DC ihlette együttműködési forma egy francia jog szerint bejegyzett szervezetet takar, amelynek külföldi tagjai is lehetnek. Ilyen eurodistrict alakult pl. Lille és Strasbourg körül, de svájci pendantját is ismerjük: ez Basel székhellyel működik.

Az euroregionális típusú együttműködéseknek is ismert nagytérségi változata, ez a *munkaközösség*. Bár az első munkaközösséget (Arbeitsgemeinschaft Alpenländer¹³) még 1972-ben, a Madridi Keretegyezmény elfogadása előtt alapították, a közös fejlesztési vízió megalkotásáig és az ennek megvalósításához szükséges intézményi keretek kialakításáig a keretegyezmény életbe lépését követően jutottak el az olasz, svájci, osztrák és német területi önkormányzatok.

Az Alpok Munkaközösség mintájára 1978-ban alakult meg az Alpok-Adria Munkaközösség¹⁴, amely főként a Vasfüggöny leomlásáig látott el fontos közvetítési feladatokat a két blokk országai között.

A harmadik munkaközösség a Pireneusokban jött létre, 1983-ban¹⁵. Eredetileg egyesületként alakult meg, majd 2005-ben consortióvá alakult. Az Alpok Munkaközösség 2015 végén

¹³ <http://www.argealp.org/>

¹⁴ <http://www.alps-adriatic-alliance.org/>

makroregionális szintre emelte együttműködését. Az Alpok-Adria Munkaközösség évek óta vegetál, és a Duna Munkaközösség (Arge Donau¹⁶) is elsősorban szimbolikus diplomáciai munkát végez.

A Duna-Pannon mikroregionális együttműködés számára az eurorégió típusú együttműködés egyelőre nem ajánlott. Mint már utaltunk rá, az együttműködő felek számára egy magasabb intézményesültségi szintű megoldás ma még nem reális. Az euroregionális modell akkor követhető, ha Szerbia még hosszú időn keresztül nem csatlakozik a Madridi Keretegyezményhez, és a legfejlettebb intézményi megoldás így nem válik elérhetővé, viszont a kezdeti, partnerségi kooperáció már nem kielégítő a résztvevők számára.

¹⁵ <https://ctp.org/>

¹⁶ <http://www.argedonau.at/neu/index.htm>

3.3 Határon átnyúló önálló intézményi modellek

Önkormányzatok számára ma Európában két eszköz ismert állandó, közös, határon átnyúló intézmények létrehozására: az ECG és az ETT.

Az ECG-t (euroregionális együttműködési csoportosulás = euroregional cooperation grouping) az Európa Tanács alkotta meg, a Madridi Keretegyezmény harmadik kiegészítő jegyzőkönyvével. A jegyzőkönyvet eddig nyolc állam ratifikálta (köztük Szlovénia és Ukrajna), a Duna-Pannon régió által érintett három ország közül még egyik sem. Az ECG jelentős újdonsága, hogy annak nem csak önkormányzatok, hanem civil szervezetek, valamint nem ipari és kereskedelmi célú magánjogi entitások is tagjai lehetnek, a határ mindkét oldaláról. Ahogy az eszköz neve is jelzi, az ECG tulajdonképpen az euroregionális típusú együttműködések magasabb szintre emelése, amennyiben a tükörszervezetek, illetve a csak egyik oldalon jogi személyiséggel rendelkező jogalanyok helyett egy közös határon átnyúló entitás alapítását teszi lehetővé.

ECG-t 2015 novemberéig még senki nem alapított, de számíthatunk rá, hogy a jövőben meg fognak jelenni ilyen szervezetek, főként az EU-n kívüli országok közötti együttműködések intézményesítése céljából.

Az ECG-re vonatkozó Európa tanácsi előterjesztés előkészítésével párhuzamosan az Európai Unión belül is megkezdődött egy, az euroregiós megoldást magasabb intézményi szintre helyezni hivatott eszköz előkészítése. Ez lett a 2006-ban elfogadott európai területi társulás (eredeti angol megnevezése szerint European Grouping of Territorial Cooperation, EGTC), amely eredetileg kizárólag a közvetlen határ menti együttműködések számára lett megalkotva (EGCC, ahol az első „C” a cross-border rövidítése). A javaslat európai parlamenti vitája során egészült ki az eszköz a transznacionális és interregionális aspektusokkal, azzal párhuzamosan, ahogy az európai területi együttműködés (az INTERREG közösségi kezdeményezést felváltva) a Kohéziós Politika harmadik tengelyévé vált. Az 1082/2006/EK-rendelettel létrehozott (és az 1302/2013-as uniós rendeletben módosított) új jogi eszköz lehetővé teszi, hogy a határ különböző oldalán fekvő önkormányzatok minden érintett országban önálló jogi személyiséggel rendelkező entitásokat hozzanak létre, amelyek saját foglalkoztatottakkal rendelkezhetnek,

intézményeket alapíthatnak és közcélú vállalkozásokat működtethetnek az érintett országokban.¹⁷

2015 novemberéig összesen mintegy 57 ilyen ETT regisztrációja zárult le sikeresen az Unióban. A megalapított társulások 82%-a közvetlen határ menti térségfejlesztési céllal jött létre, ami jól jelzi, hogy az eszköz használói, a helyi szereplők is elsősorban egy „eurorégió 2.0”-ás megoldásként tekintenek az ETT-re.

Az eddigi jogi-intézményi formák közül az ETT a legelőrehaladottabb, legfejlettebb. Alapítása olyan esetekben indokolt, amikor a résztvevő felek egy adott határtérség jövőjéről közös vízióval rendelkeznek, és a kölcsönös bizalom foka lehetővé teszi egy közös tulajdonú „cég” létrehozását, amely akár közös tulajdonnal is rendelkezhet.

A Duna-Pannon mikroregionális együttműködés számára ez a megoldás ma még nem elérhető. Szerbiai önkormányzatok nem vehetnek részt egy ETT munkájában, de a projektfejlesztő műhelyeken szerzett tapasztalatok alapján egy ilyen intézményesültségi szintű kooperációra a felek még nem érettek, a kölcsönös bizalom még nem érte el ezt a szintet, ugyanakkor egy-két projektelképzelés tekintetében már körvonalazódni látszik hat város közös víziója, mely előrevetíti az együttműködés intézményesülésének távlati igényét is.

Itt kell megemlítenünk továbbá, hogy a 2012 áprilisában bejegyzett Pannon ETT (amely tehát részben azonos néven fut, mint a jelen kezdeményezés) tagjai között tudhatja Baját és Mohácsot, és Eszék csatlakozása is napirenden van. Két közel azonos nevű ETT egymás szomszédságában mindenképpen zavaró lehet, és célszerű elkerülni. Péccsel a létrehozandó együttműködésnek, partnerségnek stratégiai viszonyt javasolunk kialakítani, az egymásra utaltságra tekintettel.

A fentiekben bemutatásra került, hogy a Duna-Pannon kezdeményezés többféle határon átnyúló együttműködési forma közül választhat az intézményesültség szintje alapján, ezek sorrendben: fejlesztési partnerségek; euroregionális típusú együttműködések; határon átnyúló önálló intézményi modellek. Fontos azonban kiemelni, hogy a bemutatott struktúrák nagy-

¹⁷ Az EGTC-rendeletet Magyarország az elsők között honosította, a 2007. évi XCIX. törvénnyel. A módosított rendelet átvezetésére a hazai szabályozásban szintén az elsők között került sor Európában, az európai területi társulásról szóló 2014. évi LXXV. törvény révén.

részt a Madridi Keretegyezményre, illetve az Európai Unió jogi kereteire épülnek, viszont Szerbiában ezen intézményi keretek kialakítása még nem valós opció.

Míg az egyes városok kétoldalú kapcsolatai több évtizedes múltra tekintenek vissza, a hat város közös fellépése teljesen új kereteket jelent. A Duna-Pannon mikrorégiós együttműködés ma a fejlesztési partnerség szintje közelében található, amelynek megszilárdítása megfelelne a szorosabb keretek kiépítéséhez szükséges közös tevékenységekhez, miközben a partnereknek nem kell szigorú szabályok szerint működni, esetenként költséges intézményi kereteket fenntartaniuk és működtetniük. A fenti fejezetben megfogalmazottakra tekintettel azt javasoljuk, hogy a hat város első körben hozzon létre egy fejlesztési partnerséget, amelyhez alapító okiratra nincs szükség, de az alábbi kezdetleges struktúrák kialakítása előremutató volna:

- *rotációs koordinátori pozíció*: a tagok között (pl. ábécérendben) évente cserélődő koordinátori feladatkör, amely magában foglalja az együttműködésben résztvevő partnerek közös munkájának támogatását, az ehhez kapcsolódó szervezési és adminisztratív feladatok ellátását;
- *projektfejlesztő munkacsoportok*: tekintettel a megnyíló határ menti programokra, a közelmúltban megkezdett projektfejlesztési munkát tovább kell folytatni, amelyhez tematikus projektfejlesztő munkacsoportok létrehozását javasoljuk;
- *regionális fejlesztési alapítvány*: mivel a közös fejlesztések utófinanszírozási rendszerben valósíthatóak meg, célszerűnek látszik egy közös fejlesztési alapítvány létrehozása, amely hozzájárulhat az előfinanszírozáshoz.

A jelen helyzetben további szervezeti keretek kialakítását nem tartjuk szükségesnek. A magasabb intézményesültséget képviselő modellek kialakítására az aktuális állapot szerint még nem adottak a feltételek. Az informálisabb jellegű kooperáció irányából az együttműködés pozitív tapasztalatai esetén a későbbiekben azonban mindenképp érdemes elmozdulni a magasabb intézményesültségi szintek felé.

4. Forrástérkép

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
Vízgazdálkodás						
1	Felső-Duna mente különleges természeti rezervátum szennyvízelvezetésének bevezetése	Zombor város fejlesztési ügynöksége, Szerbia	fekális szennyvízelvezetés bevezetése, a terület rendezése és a környezetvédelem	N/R	N/R	N/R
2	Fenntartható műszaki megoldások alkalmazása a szennyvízkezelés és ivóvízellátás területén a Duna Pannon mikro-régió területén	Baja Város Önkormányzat Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	tudásmegosztás, tapasztalatcsere	<p>HU-CR P2 - IP 6d - SO 2.2. - A határtérség ökológiai sokszínűségének helyreállítása P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése</p> <p>HU-SRB: P1. TP 2 - SO 1.1. A mezőgazdaság és az élelmiszertermelés környezeti kockázatainak (pl. aszály, árvíz, jégeső) csökkentése és kedvezőtlen hatásai megelőzése</p> <p>CR - SRB: P2 - SO 2.1 A környezetvédelmet, biológiai sokféleség megővését és az ismert kulscokkázatokot segítő integrált határ menti monitoring/menedzsment rendszerek érvényre juttatása, megerősítése</p>	<p>DUNA P2 - SO 2.1. A transznacionális vízgazdálkodás erősítése és az árvízveszély megelőzése</p>	<p>Magyar EU forrás: KEHOP-2.1.1 - Felhívás az ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására KEHOP-2.1.2-15 - Felhívás egyes, derogációval érintett ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására A beruházás hozzájárul a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv (a továbbiakban: EU Irányelv) hazai jogrendbe átültető, az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet) rögzített derogációs komponenseket (arzen, bór, fluorid, nitrit és ammónium-ion) érintő megfelelő cél eléréséhez KEHOP-2.2.1 - Felhívás szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására KEHOP-2.2.2 - Felhívás a fejlesztési</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						kötelezettséggel rendelkező települések számára szennyvízelvezetéssel és -kezeléssel kapcsolatos fejlesztések megvalósítására A beruházás keretében az érintett 2000 lakosegyenérték terhelést meghaladó kibocsátású szennyvízelvezetési agglomeráció megfelelő szennyvízkezelésének feltételei teljesülnek, annak érdekében, hogy a szennyvízkozművel való lefedettség megközelítse a közműves ivóvízzel ellátott fogyasztók csaknem 100%-át.
3	Duna Pannon mikro-régió felszíni vizeinek revitalizációja	Baja Város Önkormányzat Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	állapotfelmérés, tervezés, engedélyezés	CR - SRB: P2 - SO 2.1 A környezetvédelmet, biológiai sokféleség megővését és az ismert kulcskockázatokat segítő integrált határ menti monitoring/menedzsment rendszerek érvényre juttatása, megerősítése HU-CR: P2 - IP 6c - SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása: P2 - IP 6d- SO 2.2. - A határtérség ökológiai sokszínűségének helyreállítása: HU-SRB: P1 - TP 2 - SO 1.1. A mezőgazdaság és az élelmiszertermelés környezeti kockázatainak (pl. aszály, árvíz, jégeső) csökkentése és kedvezőtlen hatásai megelőzése:	DUNA P2 - SO 2.1. A transznacionális vízgazdálkodás erősítése és az árvízveszély megelőzése	Magyar EU forrás: Árvízvédelmi fejlesztések (KEHOP-1.4.0/2015) - A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásainak csökkentése. Árvízvédelmi fejlesztések - szakaszolt projektek (KEHOP-1.4.1) - A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásai csökkentése.
4	Duna Pannon mikro-régió árvízvédelmi	Baja Város Önkormányzat	árvízvédelmi problémák feltérképezése,	CR - SRB: P2 - SO 2.1 A környezetvédelmet, bio-	DUNA P2 - SO 2.1. A	Magyar EU forrás: Árvízvédelmi fejlesztések (KEHOP-

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
	képességének növelése	Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	műszaki megoldások kidolgozása, engedélyeztetés	lógiai sokféleség megóvását és az ismert kulcskockázatokat segítő integrált határ menti monitoring/menedzsment rendszerek érvényre juttatása, megerősítése: HU-CR: P2 - IP 6d- SO 2.2. - A határtérség ökológiai sokszínűségének helyreállítása: HU-SRB: P1 - TP 2 - SO 1.1. A mezőgazdaság és az élelmiszertermelés környezeti kockázatainak (pl. aszály, árvíz, jégeső) csökkentése és kedvezőtlen hatásaik megelőzése	transznacionális vízgazdálkodás erősítése és az árvízveszély megelőzése	1.4.0/2015) - A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásainak csökkentése. Árvízvédelmi fejlesztések - szakaszolt projektek (KEHOP-1.4.1) - A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásai csökkentése.
5	“Livade” szivattyútelep bővítésével Pélmonostor ívóvíz ellátása	Baranjski vodovod d.o.o (Baranyai Vízellátó Közvéllalat), Horvátország	a tervdokumentáció,, föld teleki tanulmányok, hidrológiai kísérletek, telkek megvásárlása, csatlakozási költségek, a védőzónákról szóló tanulmányok elkészítése illetve a kutak kiépítése	N/R	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO6 Horvát Nemzeti: Horvát Köztársaság Gazdasági Minisztériuma Az állami beruházási projekt / Köz- és magánszféra beruházási projekt Új technológiákat mutatnak be és fejlesztenek ki, amelyek elősegítik a versenyképesség növelését és hatékonyságát a gazdaságban vagy a közszférában • növelik a lakosság és a környezetvédelem biztonságát valamint az életminőséget • pozitív hatással vannak a gazdasági tevékenységekre • nagymértékben hozzájárul a fenntartható fejlődéshez és környezetvédelemhez, jelentősen hozzájárul a horvát gazdaság versenyképességéhez

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
6	A Bezdáni zsilip revitalizációja és működésbe helyezése a Nagy Bácskai csatorna hajózhatósága érdekében	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	zsilip revitalizációja és működésbe helyezése (javítás és hozzáépítés)	HU-SRB: P1. TP 2 - SO 1.1. A mezőgazdaság és az élelmiszertermelés környezeti kockázatainak (pl. aszály, árvíz, jégeső) csökkentése és kedvezőtlen hatásaik megelőzése P2. TP 3 - SO 2.1 A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával	DUNA P2 - SO 2.3. Az ökológiai folyosók helyreállítása és menedzsmentje	N/R
7	Szűnyog monitoring rendszer	Zombor város fejlesztési ügynöksége, Szerbia	A szűnyogpopuláció követésére használható ökológiai - matematikai rendszer kifejlesztése és az árvíz megelőzésére szolgáló modell kialakítása	Árvízvédelem része azonos a "Duna Pannon mikro-régió árvízvédelmi képességének növelése" projekt kapcsán beazonosított forrásokkal. CR-SRB: P1 - SO 1.1 A közegészségügy és szociális ellátás területén nyújtott szolgáltatások, infrastruktúra és szakértelem színvonalának fejlesztése HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése:	N/R	N/R
8	Víz fővezetékek kiépítése Zombor város lakott településeihez	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	vízhálózat fejlesztése	N/R	N/R	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
Turizmus						
9	Dunav Desztinációs menedzsment cég	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	TDM-szervezet létreho- zása, új termékek és kínálatok létrehozása a turizmusban	<p>CR-SRB: P3 -SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése</p> <p>HU-CR: P2 - IP 6c - SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai láttnivalókká való átalakítása:</p> <p>HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1. Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés</p>	<p>DUNA P2 - SO 2.2. Természeti és kulturális örökség és erőforrások fenntartható hasznosításának elősegítése</p>	<p>Területi szempontból nem passzol, de tevékenységi szinten igen! Magyar Unió forrás: GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztés A turisztikai desztináció menedzsment szervezetek fejlesztése</p> <p>Szereb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai termékek és a turisztikai térség színvonalának bemutatása és fejlesztése, valamint a befogadó idegenforgalmi és vendéglátó kínálat fejlesztése; - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A „zöldmezős” beruházásokat ösztönző rendszer megteremtése a nyereséges beruházások odavonzása céljából; - A hiteles turisztikai úti célok fejlesztési és fenntartható rendszerének létrehozása a helyi társadalmakban a turizmus integrálása, a fejlesztési tervek kimunkálása és alkalmazása, valamint a desztinációs menedzsment megszervezése révén; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvéde-

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						lem a turisztikai térségekben; - A turizmusfejlesztés és képzés fejlesztésirányítási modelljének létrehozása, különös tekintettel a vendégforgalmi versenyképesség és minőség helyi és regionális fejlődésére
10	Határon átnyúló turisztikai termékkínálat kialakítása	Bajai Turisztikai Nonprofit Kft., Magyarország	CBC együttműködés kialakítása, turisztikai kataszter, információcsere	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai láttnivalókká való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1 Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés	DUNA P2 - IP 6c SO 2.2. A környezeti és kulturális örökség, valamint erőforrások fenntartható használata	Magyar Unió forrás: GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztés A turisztikai desztináció menedzsment szervezetek fejlesztése
11	Határon átnyúló turisztikai rendezvények szervezése	Bajai Turisztikai Nonprofit Kft., Magyarország	Határon átnyúló rendezvénynaptár, koordináció, marketing, Közös turisztikai kínálat kialakítása a gasztroturizmus és a kulturális turizmus területén.	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai láttnivalókká	DUNA P2 - IP 6c SO 2.2. A környezeti és kulturális örökség, valamint erőforrások fenntartható használata	Magyar Unió forrás: GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztés A turisztikai desztináció menedzsment szervezetek fejlesztése

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra</p>		
12	Határon átnyúló rendezvénynaptár	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Határon átnyúló rendezvénynaptár kialakítása és a turisztikai szervezetek munkatársainak képzése, tanulmányút szervezése	<p>CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvé-</p>	DUNA P2 - SO 2.2. Természeti és kulturális örökség és erőforrások fenntartható hasznosításának elősegítése	

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				delem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra		
13	Falusi turisztikai kataszter készítése	Dunatáj (VMSZ), Szerbia	Falusi turisztikai kataszter készítése	<p>CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása:</p> <p>HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés</p>	<p>DUNA P2 - SO 2.2. Természeti és kulturális örökség és erőforrások fenntartható hasznosításának elősegítése</p>	<p>Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat vissza nem térítendő eszközök odaítélésére a Vajdaság autonóm tartományi falusi nőegyletek programjaira és tevékenységeire szánt projektek finanszírozására a falusi környezetben a helyi rendezvények, mint turisztikai kínálat promóciója céljából - A női alkotói potenciált érvényesítő tevékenységek és programok ösztönzése; a falusi női polgári társulási nonprofit szervezetek munkájának fellenlítése; a környezetükben művelődési és turisztikai kínálatfejlesztésre alakult falusi női nonprofit szervezetek kapacitásainak növelése, valamint kölcsönös kapcsolatépítésük és együttműködésük; a falusi nőegyletek támogatása a közösség turisztikai kínálatának részeként helyi rendezvények megszervezésében.</p>
14	Tábor kialakítása a Hódság –Zombor csatornapartján	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	táborhely kiépítése infrastruktúrával és épületekkel a meglévő	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
			tehnikai dokumentáció szerint			fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére - A turisztikai forgalom és a turizmus- ban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A hiteles turisztikai úti célok fejlesztési és fenntartható rendszerének létrehozása a helyi társadalmakban a turizmus integrálása, a fejlesztési tervek kimunkálása és alkalmazása, valamint a desztinációs menedzsment megszervezése révén; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben;
15	Szentkút Camping	Dunatáj, VMSZ, Szerbia	Camping kialakítása Doroszlón + kaland- park, akadálypálya, játsszótér	N/R	N/R	Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére - A turisztikai forgalom és a turizmus- ban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A hiteles turisztikai úti célok fejlesztési és fenntartható rendszerének létrehozása a helyi társadalmakban a turizmus integrálása, a fejlesztési tervek kimunkálása és alkalmazása, valamint a desztinációs menedzsment megszervezése révén; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben;

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
16	Aqua park Apatin	Apatin, Szerbia	Az apatini Aqua-Park befejezése	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti:</p> <p>1. Turizmus és kultúra</p> <p>Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A hiteles turisztikai úti célok fejlesztési és fenntartható rendszerének létrehozása a helyi társadalmakban a turizmus integrálása, a fejlesztési tervek kimunkálása és alkalmazása, valamint a desztinációs menedzsment megszervezése révén; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben;
17	Turisztikai szolgáltatásfejlesztés Bezdan-Zombor-Doroszlón	Dunatáj, VMSZ, Szerbia	Bezdáni gyógyfürdő kapacitásbővítése, zombori egészségház fejlesztése, zarándokház létrehozása Doroszlón	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti:</p> <p>1. Turizmus és kultúra</p> <p>Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai termékek és a turisztikai térség színvonalának bemutatása és fejlesztése, valamint a befogadó idegenforgalmi és vendéglátó kínálat fejlesztése; - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A „zöldmezős” beruházásokat ösztönző rendszer megteremtése a nye-

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						reséges beruházások odavonása céljából; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben;
18	DuPaR Marketing brossúra	WWBaja- DuPaR/Reevoluto / Urbanissimus /, Baja, Magyarország	regionális identitást megjelenítő broszúra- kiadvány összeállítása	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés	N/R	Magyar Uniós forrás: GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztés A turisztikai desztináció menedzsment szervezetek fejlesztése
19	Multifunkcionális túraútvonalak kialakítása a egészségturisztikai kínálat fejlesztése érdekében	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	A különböző sportokra alkalmas túraútvonalak "leltározása" a Baranya hegyen, egy hegyi köz- pont kialakítása és felszerelése	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása: HU-SRB:	DUNA P2 - SO 2.2. Természeti és kulturális örökség és erőforrások fenntartható hasznosításának elősegítése	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés</p> <p>P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra</p>		
20	Duna-part/meder rendezése síkvízi kajakkenu sportversenyek rendezése céljából	Apatin, Szerbia	vízisport és rekreációs központ tervezése és kialakítása hidogeológiai tevékenységekkel ***a turisztika mellett vízgazdálkodási tevékenységek is vannak benne***	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti:</p> <p>1. Turizmus és kultúra Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai termékek és a turisztikai térség színvonalának bemutatása és fejlesztése, valamint a befogadó idegenforgalmi és vendéglátó kínálat fejlesztése; - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A „zöldmezős” beruházásokat ösztönző rendszer megteremtése a nyereséges beruházások odavonzása céljából; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben;

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
21	Kerékpárút-hálózat és a vele összefüggő szolgáltatások fejlesztése Valpó város területén	Valpó (Valpovo), Horvátország	kerékpáros (és kiegészítő) infrafejlesztés, közlekedési és turisztikai jelzések, külön útszakaszok kiépítése; szállás-kínálat bővítése (a bike & bed standardizáció), vendéglátási, szolgáltatási és más egyéb tartalmak biztosítása a kerékpárosoknak;	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra	N/R	N/R
22	Az EuroVelo6 nyomvonalának átvezetése a Duna mentén	Baja Város Önkormányzat Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	nyomvonaljelölés, tervezés, átmenetbiztosítás, műszaki tervek elkészítése,	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása	DUNA P3 - SO 3.1. Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek kialakítása és a vidéki és városi területek kiegyensúlyozott elérhetőségének biztosítása	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				HU-SRB: P2 - TP 3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával		
23	Kerékpárút építése, családi piknikező a Šećeransko tónál	Beli Manastir / Pélmonostor Poduzetnički centar Beli Manastir d.o.o., Horvátország	Kerékpárút építése, családi piknikező a Šećeransko tónál	CR-SRB: 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látványossággá való átalakítása: HU-SRB: P2 - TP 3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával:	N/R	N/R
24	Eurorégiós látogatóközpont és halászati múzeum létrehozása	Apatin, Szerbia	tervezés, engedélyek beszerzése, előkészítés ?	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti	N/R	Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére - A turisztikai termékek és a turisztikai térség színvonalának bemutatása és

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása:</p> <p>HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra</p>		<p>fejlesztése, valamint a befogadó idegenforgalmi és vendéglátó kínálat fejlesztése;</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A „zöldmezős” beruházásokat ösztönző rendszer megteremtése a nyereséges beruházások odavonzása céljából; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben; <p>Pályázat a kulturális örökség területén lévő projektek társfinanszírozására: A pályázat alapcélja hozzájárulni a kulturális örökség megőrzéséhez, felderítéséhez, elérhetőségéhez és fenntartható használatához, valamint a könyvtári-tájékoztatási tevékenységek fejlődéséhez a Szerb Köztársaságban.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a múzeumi örökség védelmére, megőrzésére és bemutatására
25	Kulturális hagyaték a turizmus szolgálatában	Valpó (Valpovo), Horvátország	1. A jelenlegi helyzet elemzése, 2. közös programok kidolgozása 3. Közös turisztikai termékek kialakítása (rendezvények, fesztiválok, stb), 4. Promóciós tevékenységek	<p>CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevételt generáló turisztikai látnivalókká</p>	DUNA P2 - SO 2.2. Természeti és kulturális örökség és erőforrások fenntartható hasznosításának elősegítése	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>való átalakítása: HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés P3., TP 4 - SC/3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása Kultúra</p>		
26	Hunted Baranja	TZ Baranje, Horvátország	kísértetjárta Baranya tematikus út	N/R	N/R	N/R
27	Tündérek és legendák nyomában	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Előkészítő tanulmány, kiadványok/könyvek készítése, a park kialakítása, promóciós tevékenységek	N/R	N/R	N/R
28	Tanfolyam a komolyzenei közönségnek	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	óvodások és iskolások oktatása a koncerteken való viselkedésről, hangszerekről, komolyzenéről	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat a modern alkotótevékenység területéhez tartozó projektek finanszírozására és társfinanszírozására: A pályázat célja a Szerb Köztársaságban a művészeti alkotótevékenység minden területe számára ösztönző jellegű környezet és összehangolt kulturális fejlődés megteremtése. - zene (alkotás, gyártás, előadás), - színpadi alkotótevékenység és előadás (területek: dráma, opera, balett és tánc),</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						- vizuális művészetek (képzőművészet és iparművészet), multimédia és műépítészet,
29	Iskola a tavon	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	"erdei" iskola építése a tó mellett táborozási lehetőséggel, a természethez köthető oktatási modulok összeállítása, tanulmányút szervezése, promóciós kampány,	N/R	N/R	N/R
30	A Duna-pannon mikrorégió folklór találkozója	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	etnofesztivál szervezése	<p>CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése</p> <p>HU-CR: P2 - IP 6c SO 2.1. - A régió természeti és kulturális örökségi értékeinek bevett generáló turisztikai látnivalókká való átalakítása:</p> <p>HU-SRB: P3., TP 4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés</p> <p>P3., TP 4 -SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása</p> <p>Kultúra</p>	N/R	<p>Szerb Nemzeti:</p> <p>1. Turizmus és kultúra</p> <p>Pályázat a modern alkotótevékenység területéhez tartozó projektek finanszírozására és társfinanszírozására:</p> <p>A pályázat célja a Szerb Köztársaságban a művészeti alkotótevékenység minden területe számára ösztönző jellegű környezet és összehangolt kulturális fejlődés megteremtése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zene (alkotás, gyártás, előadás), - színpadi alkotótevékenység és előadás (területek: dráma, opera, balett és tánc), - vizuális művészetek (képzőművészet és iparművészet), multimédia és műépítészet,

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
31	Együtt a zenében	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	zeneiskolák együttműködése, tapasztalatcsere és zene tanárok tapasztalatszerzési mobilitása, nemzetközi zeneiskolák fesztiváljának szervezése	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P3 - 3.1: A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése HU-SRB: P3., TP 4 SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása, Kultúra	N/R	N/R
32	Digitális Zombor	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	digitális könyvtár mint a meglévő kulturális erőforrások bemutatása, digitális képeslap, weboldal	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és természeti örökségek értékeinek jobb menedzselése HU-CR: P3 - 3.1: A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése HU-SRB: P3., TP 4 SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása, Kultúra	N/R	N/R
33	Bibliobusz	Zombor város, Szerbia (Gradska uprava)	mobil könyvtár (be)üzemeltetése, járművek és eszközök	N/R	N/R	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
			közbeszerzése, a személyzet képzése és a könyvek és egyéb anyagok kiválasztása,			
34	Szalmaművészet	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Szalmaház művészeti központ kialakítása a kézműveseknek, rendezvényszervezés a munkák bemutatására	HU-CR: P3 - 3.1: A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	N/R	N/R
35	Dunai Liga együttműködés	Valpovo (Valpó), Horvátország	futópályák és futóliga-együttműködés, promóciós tevékenységek	HU-CR: P3 - 3.1: A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	N/R	N/R
36	Osijek-Apatin-Baja ultramaraton	Apatin, Szerbia	Osijek – Apatin - Baja városokat összekötő futóverseny rendezése	HU-CR: P3 - 3.1: A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése HU-SRB: P3., TP 4 SO 3.2: A kultúra, szabadidős tevékenységek, sport és természetvédelem területén folytatott együttműködés előmozdítása, Kultúra	N/R	N/R
37	Bácskertesi tájház	Petőfi Sándor ME, Bácskertes, Szerbia	tájház kialakítása, esz-közbeszerzése	N/R	N/R	Szerb Nemzeti: 1. Turizmus és kultúra Pályázat a modern alkotótevékenység területéhez tartozó projektek finanszírozására és társfinanszírozására: A pályázat célja a Szerb Köztársaságban a művészeti alkotótevékenység minden területe számára ösztönző jellegű környezet és összehangolt kulturális fejlődés megteremtése. - zene (alkotás, gyártás, előadás), - színpadi alkotótevékenység és elő-

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						<p>adás (területek: dráma, opera, balett és tánc),</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizuális művészetek (képzőművészet és iparművészet), multimédia és mű-építészet, <p>Pályázat 2015-ben az idegenforgalmi fejlesztési projektek finanszírozásához szubvenciók és támogatások odaítélésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - A turisztikai termékek és a turisztikai térség színvonalának bemutatása és fejlesztése, valamint a befogadó idegenforgalmi és vendéglátó kínálat fejlesztése; - A turisztikai forgalom és a turizmusban elért eredmények regionális egyensúlyának megteremtése; - A „zöldmezős” beruházásokat ösztönző rendszer megteremtése a nyereséges beruházások odavonása céljából; - Infrastruktúra-fejlesztés, környezet- és kulturális-történelmi örökségvédelem a turisztikai térségekben; <p>Pályázat a kulturális örökség területén lévő projektek társfinanszírozására:</p> <p>A pályázat alapcélja hozzájárulni a kulturális örökség megőrzéséhez, felderítéséhez, elérhetőségéhez és fenntartható használatához, valamint a könyvtári-tájékoztatási tevékenységek fejlődéséhez a Szerb Köztársaságban.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a múzeumi örökség védelmére, megőrzésére és bemutatására

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
38	Katamarán beszerzése Mohácson	Mohács Város Önkormányzata, Magyarország	45-60 fős katamarán beszerzése	N/R	N/R	N/R
Közlekedés						
39	Vasúti infrastruktúra építése, felújítása és korszerűsítése a kistérségben	Vajdasági Logisztikai Klaszter, Szerbia	műszaki dokumentáció (majd a projekt megvalósítása)	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával: (Egyéb vasút)	N/R	Szerb Nemzeti: 2. Közlekedés Nyilvános pályázat egyesületek és más civil társadalmi szervezetek építészeti, közlekedési és infrastrukturális projektjeinek társfinanszírozására A program célja az építészeti, a közlekedés és az infrastruktúra területén folytatott tevékenységek tudatosításához, jelentőségéhez és fejlesztéséhez hozzájáruló projekt megvalósítása a közlekedésbiztonság, a Szerb Köztársaság közlekedésszabályozásának az EU irányelveivel való összehangolása, a közlekedés alternatív fajtáinak bemutatása, a kihasználatlan vasúti infrastruktúra létesítményeinek üzembe helyezése
40	Út építése a HU-SRB határtól Kupuszináig, Apatin községben	Kupuszina, Szerbia	említett útszakasz átépítésével két község összekötése (Apatin és Zombor város), új közlekedési útvonal építése	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával: (Egyéb átépített vagy kibővített közút (autópálya, nemzeti, regionális vagy helyi útvonal))	N/R	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
41	Cseh híd fölüjútása a Bezdan-Verbász csatornán	Zombor, Szerbia	Cseh híd fölüjútása a Bezdan-Verbász csa- torán bekötutakkal és helyi utakkal Bács Monostortól Bácskertesig	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával	N/R	N/R
42	I-406 Zombor-Gakovo- Rastina út újjáépítése	Zombor, Szerbia	I-406 Zombor-Gakovo- Rastina út újjáépítése és a Rastina határátke- lőig nem kategorizált út újjáépítés, az összeköttetés lehe- tősége Bácsszentgyörgy felé	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával	N/R	N/R
43	Hercegszántó-Topolya útvonal fejlesztése	Zombor Város Képviselő-testülete, Szerbia	Hercegszántó-Topolya útvonal fejlesztése	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával	N/R	N/R
44	Az IB 15-ös közút tervezése, építése és felújútása Zombor város területén	Zombor, Szerbia	Az IB 15-os számú állami út egy részének a terve- zése, kialakútása, felújút- ása és építése (A magyar állami határ, Bački Breg határátkelőhely - Bezdan - Zombor – Verbász Kula - Szenttamás - Óbecse - Törökbecse - Nagykikinda – A Román állami határ, Nákófalvai határátkelőh.)	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával	DUNA P3 - SO 3.1 - Környe- zetbarát és bizton- ságos közlekedési rendszerek támoga- tása és a városi és vidéki utak elérhető- ségének kiegyenlítés- e	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
45	Az IB 12-es közút tervezése, építése és felújítása Zombor város területén	Zombor, Szerbia	Az IB 12-es számú állami út egy részének a tervezése, kialakítása, felújítása és építése (Kelebia - Szabadka - Zombor – Hódság Backa Palanka - Újvidék - Nagybecskerek - Žitište - Magyarcsernye - a Román állami határ, szerbcsernyei határátkelőhely)	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával	DUNA P3 - SO 3.1 - Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek támogatása és a városi és vidéki utak elérhetőségének kiegyenlítése	N/R
46	Az IB 16-os közút tervezése, építése és felújítása Zombor város területén	Zombor, Szerbia	Az IB 16-os számú állami út egy részének a tervezése, kialakítása, felújítása és építése (A Horvát állami határ határátkelő Bezdán - Bezdán)	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával	DUNA P3 - SO 3.1 - Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek támogatása és a városi és vidéki utak elérhetőségének kiegyenlítése	N/R
47	A IIA közút tervezése, építése és felújítása Zombor város területén	Zombor, Szerbia	Az IIA állami út (megrendelési szám 107) tervezése, kialakítása, kivitelezése Zombor - Apatin – Gombos	HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával:	DUNA P3 - SO 3.1 - Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek támogatása és a városi és vidéki utak elérhetőségének kiegyenlítése	N/R
48	Šmaguc híd följújítása a DTD csatornán	Zombor, Szerbia	Šmaguc híd felújítása (kiépítése)	N/R	N/R	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
49	Hercegszántó nemzetközi teherforgalmi határátkelőhely fejlesztése	Baja Város Önkormányzat Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	határátkelő-fejlesztés Szükséges beavatkozás: jogszabályi feltételek vizsgálata, kormányközi megállapodás előkészí- tése, műszaki tervezés és kivitelezés	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módokat (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával:	N/R	N/R
50	Közútfejlesztés Zombortól az M6 autópályáig	Baja Város Önkormányzat Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Iroda, Magyarország	Közúti elérés biztosítá- sa Zombortól az M6 autópályáig, kb. 80 km közút fejlesztése a Baja körüli elkerülő gyűrű megépülésével, útfejlesztés, tervezésösszehangolás	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módokat (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával:	N/R	Magyar EU forrás: IKOP-1.1.0-15 - Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása - alapvető fontosságú hálózati infrastruktúra magyarországi szűk keresztmetszeteinek megszüntetése, valamint az országhatárok elérése, a TEN-T közúti törzs- és átfogó hálózatba tartozó új utak építésével és meglévő kapacitások bővítésével
51	A kistérség logisztikai hálózatának tervezése, kiépítése	Vajdasági Logisztikai Klaszter, Szerbia	intermodális logisztikai hálózat technikai do- kumentációjának kidol- gozására és gyakorlati kiépítése szerb, magyar és horvát tevékenysé- gekkel, Logisztikai köz- pont fejlesztése Apatin, Baján és Eszéken	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módokat (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával: HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	DUNA P3 - SO 3.1 - Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek támogatása és a városi és vidéki utak elérhetőségének kiegyenlítése	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
52	Integrált kistérségi közlekedésfejlesztés	Vajdasági Logisztikai Klaszter, Szerbia	Ötlettervek kidolgozása a folyami és csatornai hajókázás számára, navigációs szoftver fejlesztése, utasszállítás egyszerűsítése, fenntartható utazás-stratégia kidolgozása turisztikai vetülettel	<p>HU-SRB:</p> <p>P1 - TP 2 - SO 1.1. A mezőgazdaság és az élelmiszertermelés környezeti kockázatainak (pl. aszály, árvíz, jégeső) csökkentése és kedvezőtlen hatásai megelőzése:</p> <p>P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak kapacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közlekedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmozdításával:</p> <p>P3 - TP4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koordinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés</p> <p>CR-SRB:</p> <p>P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR:</p> <p>P3 - SO 3.1. A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése</p>	<p>DUNA</p> <p>P3 - SO 3.1 - Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek támogatása és a városi és vidéki utak elérhetőségének kiegyenlítése</p>	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
53	Hajózási és vízi szállítási képzési központ	Vajdasági Logisztikai Klaszter, Szerbia	Vízi közlekedéshez kapcsolódó oktatási programok kidolgozása, tananyagfejlesztés, táborok szervezése	HU-SRB: P2 - TP3 - SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társa- dalmi és intézményi szereplők számá- nak növelése: P4 - IP 10b - SO 4.1. - Az oktatási in- tézsmények mint a speciális helyi tudás- bázis bővítését célzó intellektuális köz- pontok szerepének növelése:	DUNA P3 - SO 3.1 - Környe- zetbarát és bizton- ságos közlekedési rendszerek támoga- tása és a városi és vidéki utak elérhető- ségének kiegyenlítő- se	Területi szempontból nem passzol, de tevékenységi szinten igen! Magyar EU forrás: IKOP-2.1.0-15 - Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása: - Vízi közlekedést segítő fejlesztések: vízi úti információs rendszer kiépítése (RIS), NKH Hajózási Információs Rend- szerének átdolgozása, Dunai hajózási szimulátor központ kialakítása nagyha- jós képzéshez, az elektronikus térkép- kijelző és információs rendszer (ECDIS) használatának bevezetése, valamint a hajóút kitűzési rendszer komplex fej- lesztése és a kijelölés korszerűsítése
54	Civil repülőtér fejlesztése Zomborban	Zombor, Szerbia	tervezési és műszaki dokumentáció kidolgo- zása a repülőtér fejlesz- tésére	N/R	N/R	N/R
55	Duna Híd	Mohács Város Önkormányzata, Magyarország	Duna híd építése Moh- ácson	HU-SRB: (?) P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával:	N/R	Magyar EU forrás: IKOP-1.1.0-15 - Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása - alapvető fontosságú hálózati infra- struktúra magyarországi szűk kereszt- metszeteinek megszüntetése, vala- mint az országhatárok elérése, a TEN-T közúti törzs- és átfogó hálózatba tarto- zó új utak építésével és meglévő ka- pacitások bővítésével
56	Áruforgalmi kikötő	Mohács Város Önkormányzata, Magyarország	kikötőfejlesztés, út és térburkolatok építése, a meglévő vasúti vágá- nyok átépítése, kitérők	HU-SRB: (?) P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés	N/R	Magyar EU forrás: 8.1.3. Uniós forrásból tervezett fejlesz- tések (GINOP) Közforgalmú Kikötő létesítése

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
			és két darab rakódó vágány építése, egy híddaru és egy konté- ner daru beépítése	fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával:		IKOP-2.1.0-15 - Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása: - Vízi közlekedést segítő fejlesztések: vízi úti információs rendszer kiépítése (RIS), NKH Hajózási Információs Rend- szerének átdolgozása, Dunai hajózási szimulátor központ kialakítása nagyha- jós képzéshez, az elektronikus térkép- kijelző és információs rendszer (ECDIS) használatának bevezetése, valamint a hajóút kitűzési rendszer komplex fej- lesztése és a kijelölés korszerűsítése
57	Hajóbeszerzés_műszaki _tanulmánya	WW Baja-DuPaR , Baja, Magyarország	két hajó beszerzését előkészítő átfogó ta- nulmány kidolgozása, bemutató kiadvány és konferencia a projekt bemutatására	CR-SRB: P3 - SO 3.1 A határ menti turisztikai kínálat megerősítése, diverzifikálása és integrációja, és a kulturális és termé- szeti örökségek értékeinek jobb mene- dzelése HU-SRB: P2 - TP3 -SO 2.1: A határátkelés és a kapcsolódó közlekedési útvonalak ka- pacitásbővítése a közúti közlekedés fejlesztésének és a fenntartható közle- kedési módok (tömegközlekedés, kerékpározás, vízi közlekedés) előmoz- dításával P3 - TP4 - SO 3.1: Az egymást kiegészítő helyi értékeken alapuló, közösen koor- dinált határon átnyúló idegenforgalmi desztinációk megteremtése, hogy így biztosítva legyen az idegenforgalmi lehetőségek fenntartható fejlesztése Turizmusfejlesztés	DUNA P3 - SO 3.1 - Környe- zetbarát és bizton- ságos közlekedési rendszerek támoga- tása és a városi és vidéki utak elérhető- ségének kiegyenlítő- se	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
Gazdaság						
58	Inkubátorház Pélmonostoron	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Inkubátorház létrehozása Pélmonostoron különös fókusszal a mezőgazdasági együttműködések, az IT szakterület és társadalmi vállalkozások területére	CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.	DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO3 Horvát Nemzeti: A Földművelésügyi Minisztérium a mezőgazdasági, halászati és Vidékfejlesztési ügynökség fizetése alapján A természeti csapások okozta károk megtérítése a mezőgazdaságban és a szükséges megelőző-védekező tevékenységek megtétele - mezőgazdasági földterület rehabilitációjával kapcsolatos beruházások; - mezőgazdasági épületek és a kapcsolódó mezőgazdasági termelési infrastruktúra kiépítése és/vagy felújítása és/vagy fölszerelése - Mezőgazdasági gépek, gépezetek és a mezőgazdasági termelési berendezések beszerzése, vagy javítása (támogatható a használt gépezet vásárlása is)
59	MOBES - KKV-k mobil szakértői tanácsadása (Mobile Experts for SMEs)	Baranyai Fejlesztési Ügynökség (Baranjska razvojna agencija Grada Belog Manastira), Horvátország	KKV-k mobil szakértői tanácsadása	CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken HU-CR P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott érték	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO3

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>kel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A határ menti KKV-fejlesztési tervzet kialakítása és kidolgozása - Az együttműködő KKV-k fejlesztési projektjeinek támogatása a releváns területeken <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>		
60	Négy nyelvű KKV adatbázis kidolgozása és honlap	Dunatáj, Szerbia	Négy nyelvű KKV adatbázis kidolgozása és honlap	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technoló-</p>	N/R	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				giák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.		
61	KKV finanszírozási eszköz (hitelnyújtás)	SVM Dunatáj, Szerbia	KKV finanszírozási eszköz (hitelnyújtás) indítása	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>	<p>DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása</p>	<p>Szerb Nemzeti: Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Kölcsön program és a nem pénzügyi szolgáltatások programja A mikrokölcsön program azzal a céllal alakult ki, hogy támogatást nyújtson kezdővállalkozók, kisvállalkozók, munkanélküliek, szegények és marginalizált csoportok gazdasági erősödésére és életszínvonaluk javítására.</p>
62	Hármas Határ EXPO	Baja, Magyarország	gazdasági-kereskedelmi szakmai vásár, expo szervezése	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jo-</p>	<p>DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése</p>	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>gok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>		
63	Hármas Határ Portfólió	Baja, Magyarország	gazdasági potenciálfelmérés és portfóliótérkép, közös befektetővonzás	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>	<p>DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása</p>	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
64	A Kupuszinai ipari park fejlesztése	Kupuszina, Szerbia	zöldmezős beruházás	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti: Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Program a gazdasági környezet fejlesztésének beruházásvonzó célú 2015. évi támogatására A program általános célja a gazdaságfejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek megteremtése. A program sajátos céljai: - a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén, - az ipari övezet megközelíthetőségének biztosítása és az ipari övezetnek a környezetbe való funkcionális integrálása (a kommunális, elektroenergetikai, energetikai és egyéb infrastruktúrára csatlakoztatása) és más beruházásvonzó projektek megvalósítása.</p>
65	Apatin szabad vámterületének fejlesztése	Apatin, Szerbia	ipari park fejlesztése	N/R	N/R	<p>Szerb Nemzeti: Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Program a gazdasági környezet fejlesztésének beruházásvonzó célú 2015. évi támogatására A program általános célja a gazdaságfejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek meg-</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						teremtése. A program sajátos céljai: - a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén, - az ipari övezet megközelíthetőségének biztosítása és az ipari övezetnek a környezetbe való funkcionális integrálása (a kommunális, elektroenergetikai, energetikai és egyéb infrastruktúrára csatlakoztatása) és más beruházásvonzó projektek megvalósítása.
66	Élethosszig tartó tanulási és technológia- átviteli központ	Valpovo (Valpó), Horvátország	LLL központ felszerelése, képzési és továbbképzési program indítása	HU-CR P3 - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése: (Az oktatással, az egész életen át tartó tanulással és a képzéssel foglalkozó szakpolitikák, valamint a foglalkoztatási és szociálpolitika kidolgozásában érintett valamennyi érdekelt kapacitásának kiépítése többek között a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzését célzó ágazati és területi paktumok révén) P4 - SO 4.1 - Az oktatási intézmények mint a speciális helyi tudásbázis bővítését célzó intellektuális központok szerepének növelése CR-SRB P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klasz-	DUNA P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO10 Horvát Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség A Szociális Minisztérium az ifjúságpolitikára Pályázati programok és projektek, amelyek célja a fiatalok pénzügyi támogatása a szerencsejátékokból származó bevételből és a 2015-ös állami költségvetési forrásokból. - olyan fiatalokkal való foglalkozás, akik nem vesznek részt az oktatásban és a képzés

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				terekkel, oktatási és kutatási szervezettekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken		
67	Előadások a vállalkozói szellem fejlesztése érdekében	Zombor, Szerbia	előadások a vállalkozói szellem fejlesztése érdekében	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezettekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése:</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>	DUNA P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése	N/R
68	Fiatal női vállalkozók képzése	Zombor, Szerbia	képzés a fiatal női vállalkozók fejlesztése érdekében	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervez-</p>	DUNA P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>tekkal való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése P4 - SO 4.1 - Az oktatási intézmények mint a speciális helyi tudásbázis bővítését célzó intellektuális központok szerepének növelése</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>		
69	Szerb KKV-k az EU belső piacára való segítése	Zombor város Fejlesztési Ügynöksége, Szerbia	tudástranszfer, képzés	<p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti</p>	<p>DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése</p>	N/R

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése:</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p>		
70	Program a globális vállalkozási eszközök lokális használatának elterjesztéséhez	Baja, Magyarország	nemzetközi tudásmegosztó program keretében az innovatív vállalkozói formák kialakításához szükséges tudás megszerzése	<p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p> <p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jo-</p>	<p>DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése</p>	<p>Magyar EU forrás: 4.2.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása (GINOP-1.3.1-15) - A vállalkozások külföldi piacokra kijutását elősegítő Felhívás célja mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása külföldi kiállításokon és vásárokon való megjelenésben, árubemutatók és üzletember találkozók megszervezésében. Mindezen célok eredményeként megvalósulhat a mikro-, kis- és középvállalkozások exportképességének és versenyképességének növekedése, a helyi, nemzeti és nemzetközi hálózatokba történő bekapcsolódása, a szomszédos országokkal való együttműködések fejlődése, valamint a régióval folytatott külkereskedelmi tevékenységek fejlődése is. 4.2.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) GINOP-2.2.1-15 - K+F versenyképessé-</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				gok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken		gi és kiválósági együttműködések Felhívás célja a hazai vállalkozások, kutatóhelyek és felsőoktatási intézmények között hosszú távon fenntartható, stratégiai jelentőségű együttműködések ösztönzése üzletileg is hasznosítható tudományos eredmények, iparjogvédelmi oltalmak létrejötté céljából. A kiírás a nagy jelentőségű és összetett feladatok megoldását, több szakterületet érintő kutatás-fejlesztési és innovációs eredmények elérését támogatja a szakterület legkiválóbb szereplőinek együttműködésében.
71	Régi gyümölcs és zöldségfajták újbóli termesztése	Valpó (Valpovo), Horvátország	A régi fajták demonstrációs központjának létrehozása, Vállalkozók képzése, régi fajták ültetése a kiválasztott mezőgazdasági birtokokon, márkafejlesztés, promóciós tevékenységek	CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése HU-SRB:	N/R	Horvát Nemzeti: A Földművelésügyi Minisztérium a mezőgazdasági, halászati és Vidékfejlesztési ügynökség fizetése alapján • mezőgazdasági földterület rehabilitációjával kapcsolatos beruházások; • Mezőgazdasági gépek, gépezetek és a mezőgazdasági termelési berendezések beszerzése, vagy javítása (támogatható a használt gépezet vásárlása is) • Többéves növények beszerzése és telepítése (egynyári növények nem támogathatóak) • Általános költségek (felmérések, tanulmányok, üzleti tervek, projekt dokumentáció stb.)

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.		
72	100 üvegház	Zombor, Szerbia	üvegházak építése PPP konstrukcióban	HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.	N/R	Szerb Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Pályázat a klaszter szervezetek költségeinek támogatására: - Klaszterek fejlesztésének támogatása projekteken keresztül, amelyeknek célja a Vajdasági AT gazdaságának versenyképességét fellendíteni. A Szerb Köztársaság Fejlesztési Alapjának 2015. évi programja: A program célja feltételek megteremtése a gazdasági és regionális fejlődés serkentéséhez, a vállalatok átszervezéséhez és a tőkepiac fejlődéséhez a gazdasági fejlődés ösztönzése, • a kiegyensúlyozott regionális fejlődés ösztönzése, • a hazai gazdaság versenyképességének fellendítése, • a termelő kisipar és a szolgáltató tevékenységek fejlesztésének ösztönzése, • a foglalkoztatás ösztönzése, • a tőkepiac fejlődésének ösztönzése. Program a gazdasági környezet fejlesztésének beruházásvonzó célú 2015. évi támogatására: A program általános célja a gazdaság-

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						fejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek megteremtése. A program sajátos céljai: <ul style="list-style-type: none"> • a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén,
73	Gyár építése szárított gyümölcs és zöldség ipari feldolgozására	Zombor, Szerbia	zöldség-gyümölcs hűtésére szolgáló hűtőház építése, majd termelési sor/lánc? szárított gyümölcsre és zöldségre	N/R	N/R	Szerb Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Pályázat a klaszter szervezetek költségeinek támogatására: - Klaszterek fejlesztésének támogatása projekteken keresztül, amelyeknek célja a Vajdasági AT gazdaságának versenyképességét fellendíteni. A Szerb Köztársaság Fejlesztési Alapjának 2015. évi programja: A program célja feltételek megteremtése a gazdasági és regionális fejlődés serkentéséhez, a vállalatok átszervezéséhez és a tőkepiac fejlődéséhez a gazdasági fejlődés ösztönzése, <ul style="list-style-type: none"> • a kiegyensúlyozott regionális fejlődés ösztönzése, • a hazai gazdaság versenyképességének fellendítése, • a termelő kisipar és a szolgáltató tevékenységek fejlesztésének ösztönzése, • a foglalkoztatás ösztönzése, • a tőkepiac fejlődésének ösztönzése. Program a gazdasági környezet fejlesztésére

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						tésének beruházásvonó célú 2015. évi támogatására: A program általános célja a gazdaságfejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek megteremtése. A program sajátos céljai: <ul style="list-style-type: none"> • a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén,
74	Hűtőház kiépítése ULO szabályozott légtérrel	Zombor város Fejlesztési Ügynöksége, Szerbia	hűtőház építése	N/R	N/R	Szerb Nemzeti: A Szerb Köztársaság Fejlesztési Alapjának 2015. évi programja: A program célja feltételek megteremtése a gazdasági és regionális fejlődés serkentéséhez, a vállalatok átszervezéséhez és a tőkepiac fejlődéséhez a gazdasági fejlődés ösztönzése, <ul style="list-style-type: none"> • a kiegyensúlyozott regionális fejlődés ösztönzése, • a hazai gazdaság versenyképességének fellendítése, • a termelő kisipar és a szolgáltató tevékenységek fejlesztésének ösztönzése, • a foglalkoztatás ösztönzése, • a tőkepiac fejlődésének ösztönzése. Program a gazdasági környezet fejlesztésének beruházásvonó célú 2015. évi támogatására: A program általános célja a gazdaságfejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek megteremtése. A program sajátos céljai: • a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén,
75	Biogazdaság	Eko Zemlja, Szerbia	a biokertészet eszköz és fejlesztési támogatása	N/R	N/R	N/R
76	Fiatalok és munkanélküliek foglalkoztatása bio-élelmiszertermesztésben	Valpó (Valpovo), Horvátország	öko-kertészeti termelés fejlesztése, HACCP szertifikát megszerzése, képzés, helyi termék brand fejlesztése	CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO9
77	Méhészeti, gyümölcsstermesztési, és bortermelési Központ	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	A Központ kialakítása, infrastrukturális felszerelése, képzési modulok kidolgozása és megvalósítása, tanulmányi kirándulások, teszttermelés, marketing	HU-CR: P4 - IP 10b - SO 4.1 - Az oktatási intézmények mint a speciális helyi tudásbázis bővítését célzó intellektuális központok szerepének növelése CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek	N/R	Horvát Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Európai Mezőgazdasági Alap a helyi fejlesztésre A fiatal földművesek vállalkozásának támogatására irányuló segély

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
			kapány	versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken		- a családi mezőgazdaság részese, - szerepel a kereskedelmi nyilvántartásban és végezhet mezőgazdasági tevékenységet, - regisztrált mezőgazdasági tevékenység elvégzésére a szövetkezetben
78	Társadalmi szolgáltatások irodája	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Nappali társalkodó helyiség kialakítása időseknek, hontalanok számára melegedő, társadalmi önkiszolgáló bolt kialakítása	CR -SRB P1 - SO 1.1 A közegészségügy és szociális ellátás területén nyújtott szolgáltatások, infrastruktúra és szakértelem színvonalának fejlesztése P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken HU-CR P3 - IP11b - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO9
79	Társadalmi vállalkozás alapítása a Romák alkalmazása érdekében	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Társadalmi vállalkozás alapítása, infrastrukturális felszerelése, képzés és pilot projektek megvalósítása	HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldal működő KKV-k között: HU-SRB:	DUNA P1 - SO 1.2 Az üzleti kompetenciák és társadalmi innováció növelése	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO9

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				<p>P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p> <p>CR-SRB: P4 - SO 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken</p> <p>A társadalmi vállalkozások támogatása (kkv-k)</p>		
80	Ökológiai takarmány és a hagyományos módon előállított élelmiszerek gyártása	Apatin, Szerbia	mikrotérségi értéklánc kialakítása az üvegházgázokban termelő kistermelők körében	<p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p> <p>CR-SRB: 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a</p>	N/R	<p>Szerb Nemzeti: A Szerb Köztársaság Fejlesztési Alapjának 2015. évi programja: A program célja feltételek megteremtése a gazdasági és regionális fejlődés serkentéséhez, a vállalatok átszervezéséhez és a tőkepiac fejlődéséhez a gazdasági fejlődés ösztönzése,</p> <ul style="list-style-type: none"> • a kiegyensúlyozott regionális fejlődés ösztönzése, • a hazai gazdaság versenyképességének fellendítése, • a termelő kisipar és a szolgáltató tevékenységek fejlesztésének ösztönzése, • a foglalkoztatás ösztönzése,

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				határ menti területeken		<ul style="list-style-type: none"> a tőkepiac fejlődésének ösztönzése. Program a gazdasági környezet fejlesztésének beruházásvonzó célú 2015. évi támogatására: <p>A program általános célja a gazdaságfejlesztés támogatása és a gazdasági környezet fejlesztése, valamint új munkahelyek megnyitása révén a beruházás kedvező feltételeinek megteremtése.</p> <p>A program sajátos céljai:</p> <ul style="list-style-type: none"> a helyi önkormányzatok gazdasági kapacitásainak fejlesztése az ipari övezetek fejlesztése révén,
81	Befektetésösztönzési Projektportfólió készítése	WWBaja-DuPaR / Reevoluto, Baja, Magyarország	Befektetésösztönzési projektportfólió készítése	<p>HU-CR: P1 - IP 3c - SO 1.1. - Hozzáadott értékkel rendelkező üzleti együttműködések támogatása a határ különböző oldalán működő KKV-k között</p> <p>P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése</p> <p>HU-SRB: P4 - TP7 - SO 4.1 Növekedési képességek és a KKV-k foglalkoztatási potenciáljának érvényre juttatása új technológiák, folyamatok, termékek és szolgáltatások kifejlesztésén és átvételén keresztül.</p> <p>CR-SRB: 4.1 A határ menti területek versenyképességének javítása a vállalkozástámogatási intézményekkel, klaszterekkel, oktatási és kutatási szervezetekkel való</p>	DUNA P1 - SO 1.1 Az innovációs keretrendszer feltételeinek javítása	<p>Magyar EU forrás: 4.2.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása (GINOP-1.3.1-15) - A vállalkozások külföldi piacokra kijutását elősegítő Felhívás célja mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása külföldi kiállításokon és vásárokon való megjelenésben, árubemutatók és üzletember találkozók megszervezésében. Mindezen célok eredményeként megvalósulhat a mikro-, kis- és középvállalkozások exportképességének és versenyképességének növekedése, a helyi, nemzeti és nemzetközi hálózatokba történő bekapcsolódása, a szomszédos országokkal való együttműködések fejlődése, valamint a régióval folytatott külkereskedelmi</p>

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
				együttműködések erősítésével, fejlesztésével annak érdekében, hogy új termékek/szolgáltatások/szabadalmi jogok/védjegyek kerüljenek fejlesztésre a határ menti területeken		tevékenységek fejlődése is.
82	Fejlesztési stratégia kidolgozása a Duna Pannon Régióra	WWBaja-DuPaR / Reevolutio, Baja, Magyarország	közös fejlesztési stratégia kidolgozása a Duna Pannon Régióra, a fejlesztési projektek beazonosítása	HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	DUNA P4 - SO 4.1 - Az intézményi kapacitások növelése a fő társadalmi kihívások kezelésére	N/R
83	DUPAR együttműködésének fejlesztése	WWBaja-DuPaR / Reevolutio, Baja, Magyarország	kooperáció intézményesítése (kooperációs szervezet létrehozása, tréning)	HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	DUNA P4 - SO 4.1 - Az intézményi kapacitások növelése a fő társadalmi kihívások kezelésére	N/R
84	Tanulmányút DUPAR tagoknak	WWBaja-DuPaR / Reevolutio, Baja, Magyarország	Tudásátadás, good practice megismerésre irányuló tapasztalatsere, illetve study tour háromrégiós sikeres együttműködéseknel	HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	DUNA P4 - SO 4.1 - Az intézményi kapacitások növelése a fő társadalmi kihívások kezelésére	N/R
Prioritáson kívül						
85	Valpó - Smart és energetikailag fenntartható város	Valpovo (Valpó), Horvátország	Energiahatékonysággal kapcsolatos tervek kidolgozása, Bemutatóközpont létrehozása, lakosság tájékoztatása, érintettek képzése	CR-SBR: P2 - SO 2.2 A fenntartható energetikai megoldások és az energiahatékonyság előmozdításának népszerűsítése HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társadalmi és intézményi szereplők számának növelése	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO2, TO4 Horvát Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Gazdasági Minisztérium keretében az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások növelésére való kiírás A pályázati felhívás témaja azoknak a

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						támogatásoknak az odaítéléséről szól, amelyek az energetikai rendszer révén az energiahatékonyság növelését és a megújuló energiaforrások fejlesztését szolgálják. <ul style="list-style-type: none"> • A fenntartható és folyamatos energia-felhasználás kapacitásának bővítése • A közvilágítás energiahatékonyságának a fejlesztése, • Szoftver implementációja az energia-felhasználás monitoringja és elemzése céljából • A saját szükségleteket ellátó hő- és villamosenergia megújuló forrásokból való kitermelésének bővítése.
86	Pélmonostor mint Okos Város (Smart city)	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Nyílt internetes adatbázisú hardware és software megoldások fejlesztése és megvalósítása	N/R	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO2, TO4 Horvát Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyképesség Gazdasági Minisztérium keretében az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások növelésére való kiírás A pályázati felhívás témája azoknak a támogatásoknak az odaítéléséről szól, amelyek az energetikai rendszer révén az energiahatékonyság növelését és a megújuló energiaforrások fejlesztését szolgálják. <ul style="list-style-type: none"> • Szoftver implementációja az energia-felhasználás monitoringja és elemzése céljából

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
87	Nem minden hulladék szemét	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	Új szelektív hulladék- gyűjtési rendszer kiala- kítása az EU-s szabályo- zás betartása érdeké- ben	CR-SRB: P2 - SO 2.2 A fenntartható energetikai megoldások és az energiahatékonyság előmozdításának népszerűsítése	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO6 Horvát Nemzeti: Horvát Köztársaság Gazdasági Minisz- tériuma Köz- és magánszféra beruházási pro- jekt: • Új technológiákat mutatnak be és fejlesztnek ki, amelyek elősegítik a versenyképesség növelését és haté- konyságát a gazdaságban vagy a köz- szférában • növelik a lakosság és a környezetvé- delem biztonságát valamint az életmi- nőséget • pozitív hatással vannak a gazdasági tevékenységekre • nagymértékben hozzájárul a fenn- tartható fejlődéshez és környezetvé- delemhez, jelentősen hozzájárul a horvát gazdaság versenyképességéhez
88	LED égők és fényesebb jövőért	Pélmonostor (Beli Manastir), Horvátország	A hagyományos égők LED fényforrásokkal való cseréje a város tulajdonában lévő he- lyiségekben az energia- hatékonyság növelése érdekében	HU-CR: P3 - IP 11d - SO 3.1. - A határ menti együttműködésben résztvevő társa- dalmi és intézményi szereplők számá- nak növelése: CR-SRB: P2 - SO 2.2 A fenntartható energetikai megoldások és az energiahatékonyság előmozdításának népszerűsítése	N/R	Horvát EU forrás: Versenyképesség és kohézió OP - TO6 Horvát Nemzeti: 4. Vállalkozásfejlesztés és versenyké- pesség Gazdasági Minisztérium keretében az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások növelésére való kiírás A pályázati felhívás témája azoknak a támogatásoknak az odaítéléséről szól, amelyek az energetikai rendszer révén az energiahatékonyság növelését és a megújuló energiaforrások fejlesztését szolgálják.

	Projekt neve	Projektgazda	Fejlesztés tárgya	Potenciális forrás - Határ menti programok (INTERREG A)	Potenciális forrás - Transznacionális programok (INTERREG B)	Potenciális forrás - Nemzeti Operatív programok és egyéb nemzeti források
						<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartható és folyamatos energia-felhasználás kapacitásának bővítése • A közvilágítás energiahatékonyságának a fejlesztése, • Szoftver implementációja az energia-felhasználás monitoringja és elemzése céljából • A saját szükségleteket ellátó hő- és villamosenergia megújuló forrásokból való kitermelésének bővítése.

Jelen dokumentum hangsúlyos elemeként készült el az együttműködő várostárság közös fejlesztéseit támogató forrástérkép. A felrajzolt forrástérkép elsődleges célja a hat várost tömörítő, formálódó partnerség egyéni (városi) fejlesztési céljainak szisztematikus összegyűjtése, valamint az egyes fejlesztési célok egymással való szinkronizálása, lehetőség szerint összefüggő tevékenységek rendszerévé alakításának megkönnyítése. A közös célok kijelöléséhez, illetve, ami a legfontosabb, azok potenciális finanszírozási forrásaihoz nyújt útmutatást a fentebb összeállításra került forrástérkép.

A forrástérkép elkészítése során kiemelten kezeltük a hat város együttműködésének támogatására leginkább alkalmas Európai Területi Együttműködés célkitűzés keretében elérhető INTERREG A programokat (Horvátország-Szerbia IPA; Magyarország-Szerbia IPA és a Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program), illetve a transznacionális programok (INTERREG B) közül a térséget érintő Duna Transznacionális Programot.

A térségi fejlesztési elképzelések szempontjából releváns közvetlen brüsszeli források, illetve INTERREG C program a következők.

COSME PROGRAM

Internetes források, elérhetőségek:

1. <https://ec.europa.eu/easme/en/cosme>
2. http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm
3. <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/9783>
4. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/7>

Összefoglaló

A COSME az Európai Uniónak a vállalkozások és a kkv-k versenyképességét segítő programja, amely 2014–2020 között mintegy 2,3 milliárd eurót költségvetéssel rendelkezik. A program négy területen segíti elő a kkv-k működését: (1) finanszírozáshoz jutás; (2) piacra jutás; (3) jobb keretfeltételek a versenyképességhez; (4) a vállalkozói szellem ösztönzése. A 2016. évi munkaprogram kidolgozása folyamatban van.

1. COSME - Finanszírozáshoz jutás megkönnyítése

A program egyik fő célja az, hogy különböző életszakaszaikban megkönnyítse a kkv-k finanszírozáshoz jutását: a hitelgarancia-eszközzel a program garanciákat és viszontgaranciákat bizto-

sít a pénzügyi intézményeknek, hogy több kölcsönt és lízinget tudjanak nyújtani a kkv-knak. A növekedést szolgáló tőkefinanszírozási eszköz révén a program – többnyire terjeszkedő és növekedő életszakaszukban járó – kkv-kba fektető tőkealapoknak fog kockázati tőkét biztosítani.

2. COSME - Nemzetköziesedés és a piacra jutás támogatása

A program finanszírozza az Európai Vállalkozási Hálózatot (Enterprise Europe Network), amely több mint 50 országban – köztük Magyarországon is – támogatja a kkv-kat üzleti és technológiai partnerek megtalálásában, az uniós jogszabályok megértésében és uniós finanszírozás elnyerésében. A COSME további, kifejezetten a vállalkozások fejlődését szolgáló eszközök működését is fedezi, mint például az „Európa Önökért” vállalkozási, és a „Kkv-k nemzetköziesedését támogató” portált (SME Internationalisation Portal). Továbbá finanszírozza az ASEAN, a MERCOSUR és Kína szellemi tulajdon-jogi kkv-ügyfélszolgálatát, valamint az EU–Japán Ipari Együttműködési Központot is.

3. COSME - Versenyképesség számára kedvező környezet létrehozása

A program a vállalkozások – különösen a kkv-k – működési környezetének keretfeltételeit javító intézkedéseket is támogat, amelyek a fölösleges bürokratikus és szabályozási terheket kívánják csökkenteni. Ilyen intézkedés például az uniós jog kkv-kra gyakorolt hatásának mérése, az intelligens és vállalkozásbarát szabályozás kialakítása. A COSME piaci potenciállal rendelkező versenyképes iparágak létrejöttét is támogatja azáltal, hogy a kkv-knak segít új üzleti modellek alkalmazásában és új értékláncokba való beépülésben. A nagy növekedési potenciállal bíró ágazatokban – például az idegenforgalomban – a program kiegészíti a tagállamok intézkedéseit. A program elősegíti világszínvonalú klaszterek kiépülését is.

4. COSME - Vállalkozói kultúra támogatása

A „Vállalkozás 2020” cselekvési terv megvalósulását is támogatja a COSME: például a mobilitási cserék, bevált gyakorlatok terjesztése és kísérleti projektek különféle területeken (pl. vállalkozói készségek oktatása, mentorálás stb.). A program által finanszírozott Erasmus fiatal vállalkozóknak csereprogram célja, hogy az új és leendő vállalkozók 1–6 hónapig egy másik országban egy tapasztalt vállalkozó mellett dolgozva új készségeket szerezzenek.

EaSI PROGRAM

Internetes források, elérhetőségek:

1. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/9>
2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1296&from=HU>
3. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081>

Rövid összefoglaló

Az EaSI Program (European Programme for Employment and Social Innovation) az Európai Unió foglalkoztatást, a szociálpolitikát és munkavállalói mobilitást támogató programja. Az EaSI különös figyelmet fordít a fiatalokra és a szociális innovációra. A Program három tengelyre épül: PROGRESS, EURES és a PROGRESS mikro-finanszírozási eszköz.

A PROGRESS (Foglalkoztatási és Társadalmi Szolidaritási Program) a foglalkoztatásra, a társadalmi befogadásra, a szociális védelemre, a munkakörülmények javítására, a megkülönböztetés elleni fellépésre és a nemek közti egyenlőségre irányuló uniós szakpolitikák kidolgozását támogatja.

Az EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat), az Európai Bizottság és a tagállamok állami foglalkoztatási szolgálatai közötti együttműködési hálózat, amelynek célja a munkavállalók mobilitásának ösztönzése.

A PROGRESS mikro-finanszírozási eszköz célja, hogy növelje a kisvállalkozások beindítására vagy fejlesztésére felhasználható mikrohitelek elérhetőségét.

A program teljes költségvetése 2014-2020 közötti időszakra 919 469 000 euró, melyből évi 10–14 millió eurót biztosít szociális innovációs tevékenységekre. Az EaSI nem áll önmagában, hanem kiegészíti az Európai Szociális Alappal (ESZA) és az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alappal (EGAA) támogatásait a foglalkoztatás, a szociális védelem, a társadalmi befogadás, valamint a munkakörülmények javítása érdekében.

ERASMUS+ PROGRAM

Internetes források, elérhetőségek:

1. http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_hu.htm
2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:C2015/347/06&from=EN>

Rövid összefoglaló

Az Erasmus+ program célja, hogy előmozdítsa a készségek és a foglalkoztathatóság fejlesztését, továbbá hogy elősegítse az oktatás, a képzés és az ifjúsági munka korszerűsítését. A hét-éves futamidejű program 14,7 milliárd eurós költségvetésből gazdálkodhat, ami 40%-os emelkedést jelent a korábbi időszak keretéhez képest. A források bővítése is jelzi: az EU elkötelezett amellett, hogy beruházzon ezekbe a területekbe.

Az Erasmus+ több mint 4 millió európai polgár számára nyújt majd lehetőséget arra, hogy külföldön folytasson tanulmányokat, részesüljön képzésben, szerezzon munkatapasztalatot, illetve végezzen önkéntes munkát. A program támogatást biztosít továbbá ahhoz, hogy az oktatási, képzési és ifjúsági intézmények és szervezetek között transznacionális partnerségek jöjjenek létre. Célja, hogy az együttműködés elmélyítése és az iskolából a munka világába való átmenet megkönnyítése révén elősegítse az európai munkaerőpiacon napjainkban tapasztalt készséghiány felszámolását.

Az Erasmus+ azokat a tagállami törekvéseket is segíteni fogja, amelyek az oktatási, a képzési és az ifjúságpolitikai rendszerek korszerűsítésére irányulnak. A sport területén a több tagországban jelentkező problémák – a bundázás, a doppingolás, az erőszak és a rasszizmus – felszámolását célzó kezdeményezések, valamint a közösségi szintű, szervezett sporttevékenységek térnyerését szolgáló projektek részesülnek majd támogatásban.

Az Erasmus+ hét, az oktatás, a képzés és az ifjúságpolitika terén korábban indított és jelenleg is működő uniós programot fog majd össze, és új elemként a sportot is beemeli a támogatott területek közé. Integrált programról lévén szó, az Erasmus+ a korábbinál több lehetőséget teremt az oktatási, képzési, ifjúságpolitikai és sportágazat közötti együttműködésre. A finanszírozási szabályok leegyszerűsítésének köszönhetően forrásaira a korábbi programokkal összevetve könnyebben lehet majd pályázni.

EUROPE FOR CITIZENS

Internetes források, elérhetőségek:

1. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/11>
2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0390&from=EN>
3. https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

Rövid összefoglaló

A „Europe for Citizens”, azaz az Európa a Polgárokért program a következő konkrét célkitűzéseket fogalmazza meg, amelyeket transznacionális szintű vagy európai dimenzióval rendelkező fellépések révén kell végrehajtani:

- vita, elmélkedés és hálózatok kialakításának ösztönzése révén az ismeretek bővítése a történelmi emlékezet, közös történetünk és értékeink, valamint az Unió célja, azaz a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása tekintetében;
- az uniós szintű demokratikus és polgári részvétel ösztönzése az uniós döntéshozatali folyamatokkal kapcsolatos polgári ismeretek bővítése, valamint a társadalmi és kultúrák közötti szerepvállalás és önkéntesség uniós szintű lehetőségeinek előmozdítása révén.

A program teljes költségvetése 2014-2020 közötti időszakra 185,47 millió euró. A program végrehajtása két ágon és egy horizontális intézkedésen keresztül történik:

1. ág: Európai emlékezés:

- az európai emlékezéssel, közös történelmünkkel és értékeinkkel, valamint az Unió céljával kapcsolatos tudatosság növelése.

2. ág: Demokratikus szerepvállalás és polgári részvétel:

- az uniós szintű demokratikus szerepvállalás és a polgári részvétel ösztönzése. Ezen ág intézkedései:
 - Testvérváros-program;
 - Városok hálózatai;
 - Civil társadalmi projektek.

HORIZONT 2020 PROGRAM

Internetes források, elérhetőségek:

1. <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
2. <http://www.h2020.gov.hu/horizont2020-program>
3. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/12>

Rövid összefoglaló

A Horizont 2020 az Unió kutatás-fejlesztési és innovációs politikáját 2014-2020 között meghatározó program, amely minden eddiginél nagyobb, közel 79 milliárd eurós költségvetéssel gazdálkodik. A program a kontinens globális versenyképességének növelését célzó Európa 2020 stratégia „Innovatív Unió” elnevezésű kiemelt kezdeményezésének egyik alappillére.

Három kezdeményezést (FP – Kutatási Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram; CIP – Versenyképességi és Innovációs Keretprogram; EIT – Európai Innovációs és Technológiai Intézet) foglal magában és a korábbi keretprogramoknál egyszerűbb adminisztrációt, valamint új, innováció-orientált szemléletet vezet be. A Horizont 2020 program kiválósági alapon, nemzetközi versenyben, közvetlenül Brüsszelből elnyerhető pályázati forrásokat jelent, vagyis a rendelkezésre álló pénzügyi keretből mindegyik tagállam annyit hasznosít, amennyire képes: a pályázatok brüsszeli elbírálásánál döntő szempont a kiválóság, a magas szakmai szintű és jól menedzselt konzorcium, illetve az uniós szinten is mérhető hatás.

A Horizont2020 program jellemzői

- a program kiemelt célja, hogy a tudományos áttörésekből üzleti lehetőségeket biztosító innovatív termékek és szolgáltatások születhessenek, ezért a kutatástól a piaci hasznosításig terjedően az innovációs lánc minden szakaszához támogatást nyújt;
- a hangsúlyt a társadalmi kihívások kezelésére és az Európai Unió társadalmát érintő problémák megoldására helyezik (pl. egészségügy, energia, közlekedés területein);
- egyszerűsítik az adminisztratív szabályokat és eljárásokat, áttekinthetőbbé teszik a finanszírozási rendszert, gyorsítják a szerződéskötést, a pályáztatás szinte teljes mértékben elektronikus úton történik;
- a program kiemelten kezeli a kis- és középvállalkozói szektort: a Horizont 2020 program egyik fontos újdonsága, hogy a kkv-k támogatására új eszközt vezet be az Európai Bizottság, amely az innovációs lánc teljes folyamatában - az ötlettől a piaci bevezetésig - végigkíséri a kkv-kat. Egy-egy vállalkozás önállóan is pályázhat a kiírásokra, míg korábban ez csak nemzetközi konzorciumokban volt lehetséges.

A Horizont 2020 program szerkezete három pillérre épül:

1. Kiváló tudomány - az EU-nak a tudományos kiválóság terén világviszonylatban betöltött vezető szerepének megerősítését célozza, ezen belüli alprogramok:

1. Európai Kutatási Tanács (ERC);
2. Jövőbeni és Feltörekvő Technológiák (FET);
3. Marie Skłodowska Curie Akciók;
4. Kutatási Infrastruktúrák.

2. Vezető ipari szerep - Európa vezető szerepét hivatott megalapozni a kutatás-fejlesztés és innováció területén, amit a kulcsfontosságú technológiák támogatásával, a tőkéhez való szélesebb körű hozzáférés biztosításával, valamint a kis- és középvállalkozások segítségével terveznek elérni. Ezen belüli alprogramok:

1. Vezető szerep az alap- és ipari technológiák területén;
2. Kockázatfinanszírozáshoz jutás;
3. Innováció a KKV-k számára.

3. Társadalmi kihívások – az Európa egésze számára kihívást jelentő társadalmi kérdések megoldásához kíván hozzájárulni az egészségügy, élelmezésbiztonság és fenntartható mezőgazdaság, az energia, a közlekedés, az éghajlatváltozás és környezetvédelem, valamint az inkluzív, innovatív és biztonságos társadalmak területein. Ezen belüli alprogramok:

1. Egészség, demográfiai változások és jólét;
2. Élelmezésbiztonság, fenntartható mezőgazdaság, tengerkutatás és tengerhasznosítási célú kutatás, valamint a biogazdaság;
3. Biztonságos, tiszta és hatékony energia;
4. Intelligens, környezetkímélő és integrált közlekedés;
5. Éghajlatváltozás, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok;
6. Európa a változó világban - inkluzív, innovatív és reflektív társadalmak;
7. Biztonságos társadalmak.

KREATÍV EURÓPA

Internetes források, elérhetőségek:

1. https://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en
2. http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/docs/c-2015-5490_en.pdf
3. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/8>
4. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1295&from=EN>

Rövid összefoglaló

A Kreatív Európa Program az európai filmipar, valamint a kulturális és kreatív ágazatok támogatására létrehozott új uniós kezdeményezés, amely végső soron a munkahelyteremtést és a növekedést szolgálja. A program a 2014–2020 közötti időszakban 1,46 milliárd eurós költségvetésből gazdálkodik: ebből a keretből több tízezer művész, kulturális és audiovizuális szervezet és szakember tevékenységét segíti. Támogatja az előadó-művészet, a képzőművészet, a filmművészet, a televíziózás, a zene, az interdiszciplináris művészetek, az európai kulturális örökséghez kapcsolódó művészeti ágak, valamint a videojáték-gyártás területén, akik így Európa egészében a közönség új csoportjaihoz juthatnak el, és elsajátíthatják a digitális kor kívánalmainak megfelelő készségeket.

A Kreatív Európa Program legalább 250 000 művész és kulturális szakember, 2000 mozi, 800 film és 4500 könyvfordítás részére nyújt finanszírozást. Ezen felül létrehoz egy új pénzügyi garanciaeszközt, amelynek segítségével a kisméretű kulturális és kreatív vállalkozások összesen mintegy 750 millió euró összegű bankhitelhez juthatnak.

A Program két alprogramot tartalmaz:

- 1, a Kultúra alprogram az előadó- és vizuális művészeteknek, a kulturális örökség megőrzésének és más hasonló területeknek ad támogatást,
- 2, a MEDIA alprogram pedig a moziknak és az audiovizuális ágazatnak nyújt finanszírozást.

A szakpolitikai együttműködést, a horizontális intézkedéseket és az új pénzügyi garanciaeszközt egy új, kulturális-kreatív ág fogja támogatni, amely 2016-tól lesz elérhető.

A Program által támogatott projektek szinte kivétel nélkül határokon átívelő jellegűek. A költségvetés legnagyobb része önálló projekteket finanszíroz. A program keretében szintén támogatásban részesülnek a hasonló célú kezdeményezések: az Európa Kulturális Fővárosa program, az Európai Örökség cím, az Európai Örökség Napok elnevezésű rendezvénysorozat, valamint az öt európai díj (az EU Kulturális Öröksége díj/Europa Nostra-díj, az EU kortárs építészeti díja, az EU irodalmi díja, a „European Border Breakers” díj és az EU MEDIA-díja).

LIFE PROGRAM

Internetes források, elérhetőségek:

1. <http://ec.europa.eu/environment/life/>
2. http://www.termeszettvedelem.hu/index.php?pg=menu_562
3. <http://www.palyazatokmagyarul.eu/site/static-program/16>

Összefoglaló

A 2014-2020 európai uniós pénzügyi időszakra vonatkozó, megújult LIFE programról szóló 1293/2013/EU rendelet 2014. január 1-én lépett hatályba. A teljes LIFE program összköltségvetése a hét évre 3,4 Mrd euró. A rendelet több újdonságot és változást eredményez a LIFE+ programhoz képest. Az egyik fő újdonság, hogy a program két, külön költségvetéssel rendelkező alprogramból áll. A LIFE Környezetvédelem alprogramra 2 592,5 millió euró, a LIFE Éghajlat-politika alprogramra 864,2 millió euró hétéves pénzügyi keretet határoz meg a rendelet. További új elem, hogy terveket, stratégiákat, illetve programokat megvalósító, nagyléptékű, ún. integrált projektekre is lehet pályázni.

A LIFE Környezetvédelem alprogramban három területen pályázhatnak az érdeklődők:

- „Természet és biodiverzitás”,
- „Környezet és erőforrás-hatékonyság”, valamint
- „Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás”.

A LIFE Környezetvédelem alprogramon belül a költségvetés min. 55%-a a „Természet és biológiai sokféleség” területre fordítódik, mely kiemelt terület fő célja a korábbiakhoz hasonlóan a madárvédelmi irányelv (2009/147/EK) és az élőhelyvédelmi irányelv 92/43/EGK) végrehajtásának, különösen a Natura 2000 hálózat megvalósításának elősegítése, kiemelt tekintettel a

tagállamok prioritizált intézkedési terveire. Emellett kiemelt cél a biológiai sokféleség megőrzéséről szóló, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia végrehajtásának támogatása.

A LIFE program a 2014-2017 időszakban a projektek költségvetésének maximum 60%-át biztosítja. A „LIFE-Természet” pályázatok esetén kivételesen ez az arány a 75%-ot is elérheti: az élőhelyvédelmi irányelv szerint kiemelt jelentőségű élőhelyek vagy fajok, illetve - a madárvédelmi irányelv alapján létrejött Ornis Bizottság véleménye alapján - a kipusztulás által veszélyeztetett madárfajok esetében.

Az Európai Bizottság Éghajlat-politikai és Környezetvédelmi Főigazgatóságai felelnek a terület szakpolitikájának kialakításáért. A program európai szintű, közvetlen brüsszeli kezelésű felhívásait főként a KKV-ügyi Végrehajtó Ügynökség (EASME) kezeli. A 2016. évi pályázati felhívások várhatóan 2016 tavaszán jelennek meg.

URBACT III. PROGRAM (INTERREG C)

Internetes források, elérhetőségek:

1. <http://www.urbact.hu/>

Rövid összefoglaló:

Az URBACT III program 2014. decemberi elfogadásával az Európai Bizottság a program harmadik ciklusát nyitotta meg, kapcsolódva az EU 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó tervezési periódusához. A program az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozásával valósul meg, a 2014-2020-as programidőszak kerete 74,302 millió euró. Az URBACT program magyarországi koordinációját a Miniszterelnökség településfejlesztésért felelős szervezeti egysége, az Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság Területrendezési és Településügyi Főosztálya végzi. A pályázatok, projektek gondozását, a pályázókkal való kapcsolattartást, információterjesztést a tárca háttérszervezete, a Lechner Tudásközpont biztosítja.

Az URBACT III folytatja a fenntartható integrált városfejlesztés előmozdítását és hozzájárul az EU 2020 stratégia megvalósulásához. Hálózatépítéssel, kapacitásfejlesztéssel és a jó gyakorlatok terjesztésével támogatja a városi döntéshozókat és gyakorló szakembereket uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt.

A program fő célja továbbra is az, hogy európai városok együttműködve felkészüljenek kihívásaik megoldására, valamint központi szerepük megerősítésére az egyre komplexebb társadalmi változások közepette.

A cél elérése érdekében a program támogatja:

- a városok kapacitásának javítását annak érdekében, hogy képesek legyenek a fenntartható várospolitikát és gyakorlatokat integrált, részvételen alapuló módon művelni;
- a fenntartható városi stratégiák és akciótervek kidolgozásának fejlesztését;
- a fenntartható városfejlesztés integrált akcióterveinek megvalósítását; valamint
- biztosítja, hogy mind a gyakorlati szakemberek, mind a döntéshozók valamennyi (uniós, nemzeti, regionális és helyi) szinten egyre inkább hozzáférjenek az URBACT ismeretanyaghoz, és a várospolitikák továbbfejlesztése érdekében kölcsönösen osszák meg fenntartható városfejlesztési tapasztalataikat.

A program fő kedvezményezettjei a kisebb és nagyobb városok, önkormányzatok, de helyi ügynökségek, egyetemek és kutatóintézetek, valamint régiós és nemzeti hatóságok is csatlakozhatnak a városhálózatokhoz.

Az URBACT III programban a városhálózatok a korábbiakkal ellentétben három különböző támogatott tevékenységre pályázhatnak. Az URBACT II programhoz hasonlóan továbbra is vannak akciótervezési hálózatok, de emellett megvalósítási hálózatok fogják szolgálni a már elkészült helyi akciótervek jobb megvalósulását, az ún. transzferhálózatok pedig a már kipróbált tudás, bevált jó gyakorlatok átadását más városok számára.

5. Mellékletek

5.1 Emlékeztetők a megrendezett műhelymunkákról

5.1.1 I. Regionális Partnerségi Műhelymunka (2015. november 13.)

Helyszín: Zombor, Zombor Város Közigazgatási Hivatala

Időpont: 2015. november 13.

Program: Regisztráció

Plenáris ülés 1. (köszöntők, egyeztetés céljainak ismertetése)

Párhuzamos műhelymunkák az alábbi témakörökben:

1. Turizmus és kultúra
2. Közlekedés és infrastruktúra
3. Vízgazdálkodás és vízellátás
4. Vállalkozások versenyképességének növelése

Szünet

Plenáris ülés 2. (lehetséges intézményi és jogi keretek, konklúzió)

Szendvicsebéd

Plenáris ülés 1.

A rendezvényt megnyitó plenáris ülésen az eseménynek helyet adó Zombor Város polgármestere, Saša Todorović, valamint Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma képviselőjében a műhelymunkát kezdeményező Duna Régió Stratégia végrehajtásáért felelős miniszteri biztos, Joó István köszöntötte a megjelenteket. A két köszöntő beszédet az együttműködésben résztvevő városok képviselőinek rövid köszöntői követték. A városok vezetői mellett felszólalt még Pásztor István a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke is. A plenáris ülésen beszédet mondott továbbá a Külgazdasági és Külügyminisztérium Határmenti Gazdaságfejlesztési Főosztály főosztályvezetője, Kiss-Parciu Péter is. A köszöntőkben rendre megjelent az együttműködés fontossága, és a rendezvény célja, mely szerint meg kell határozni a közös igényeken alapuló projekteket, melyekhez az együttműködés következő lépéseiben megkereshetőek a finanszírozási források. Az első plenáris ülést Ocskay Gyula prezentációja zárta, melyben összefoglalta a projektfejlesztés folyamatát, és ismertette a műhelymunka következő szakaszának menetét.

Párhuzamos műhelymunkák

Az első plenáris ülést követően a résztvevők négy szekcióra osztva folytatták a közös munkát. A szekcióba sorolás önkéntes módon történt. Az egyes szekcióknak bő másfél órája volt átbeszélni a szekció témájául szolgáló fejlesztési területhez kapcsolódó közös együttműködési lehetőségeket.

A műhelymunka felvezetésére a szekciók vezetői rövid előadással készültek az adott szekció témájához kapcsolódó nemzetközi jó példákról, valamint a fejlesztési ötletek megvalósítása során bevonható főbb finanszírozási lehetőségekről. Mindezek után megkezdődött a projektgyűjtés kooperatív folyamata.

1. Turizmus és kultúra szekció

A turisztikai műhelymunkán főként az önkormányzati szektor képviseltette magát: Baja, Mohács, Valpó, Apatin, Zombor, Pélmonostor városok mellett Bezdán és Gombos helyi közösségek, illetve a Vajdasági Erdőközösség és a Baranyai (HR) Turisztikai Igazgatóság vett részt a közös munkán.

A műhelymunka célja egymás turisztikai illetve kulturális témájú fejlesztési elképzeléseinek megismerése volt, a szándékok egyeztetésére. A szereplők egytől egyig kidolgozott, bár többnyire lokális léptékű projektekkel érkeztek. A több tucat egyedi projekt ismertetése kapcsán jól kirajzolódtak azok a közös témák, melyek a határon átnyúló fejlesztések alapjául szolgálhatnak, melyek tekintetében több szereplőnek is voltak (jobbára összekapcsolható) fejlesztési elképzelései:

- közös weblap és eseménynaptár (összehangolással)
- gasztronómia
- egészségturizmus
- etnoturisztikai együttműködés (múzeumi kiállítások, rendezvények)
- kerékpáros turizmus
- tematikus útfejlesztés (bor, gasztronómia, természet, kultúra)
- közös európai megjelenés („1 program, 6 város”)
- sport
- vízi turizmus, horgászat

Lehetséges forrásként leginkább a CBC és transznacionális programokat jelölték meg a szereplők

2. Közlekedés és infrastruktúra szekció

A közlekedési műhelyen 7-en vettek részt, köztük az eszéki repülőtér igazgatója, aki külön prezentációban foglalta össze fejlesztési elképzeléseiket. A 26 000-es éves forgalmat bonyolító reptér potenciális vevőkörét egy 100 km sugarú vonzáskörzetben azonosította, ami magába foglalja az együttműködésben érintett összes várost, valamint Pécsét is.

A repülőtéri fejlesztéseken kívül főként közúti fejlesztési igények fogalmazódtak meg: a Zombor és Baja közti út burkolaterősítése, a zombori nyugati elkerülő gyűrű, valamint a Baja elkerülő és az M6-os kapcsolat.

További témaként merült fel több kikötőépítési projekt is (Apatin, Bezdán, Mohács, Baja), amelyeket célszerű egymással összehangolni, a területi gazdaságosság és a kiegyensúlyozott piaci verseny biztosítása érdekében.

Összességében egy potenciálisan közösen használt repülőtér, négy, kínálatában egymást kiegészítő teherkikötő, valamint a kapcsolódó közúti infrastruktúra fejlesztése jelentheti az együttműködés kereteit.

3. Vízgazdálkodás és vízellátás szekció

A vízgazdálkodási és vízellátási szekcióban két magyar vízgazdálkodási szakember, két szerbiai civil szervezeti képviselő és két zombori önkormányzati munkatárs vett részt a közös munkában. A résztvevők ugyan aktívak és együttműködőek voltak, azonban a műhelymunka sikerességét erősen korlátozta, hogy se a szerb, se a horvát oldalról nem volt jelen vízügyi szakember. Ezzel együtt a szekció keretében zajló közös munka végére körvonalazódtak a főbb vízgazdálkodási, vízellátási fejlesztési elképzelések:

- A Baja-Bezdáni csatorna rekonstrukciója¹⁸ (A civilek problémaként fogalmazták meg, hogy a tájékoztatásuk hiányos.)
- A magyar vízügyi szakemberek beszámoltak Baja város legfőbb vízügyi fejlesztési elképzeléseiről (Sugovica rehabilitációja; Petőfi-sziget árvízvédelmi rendszerének fejlesztése)

¹⁸ A Baja-Bezdáni csatorna rekonstrukciója nevesített EUSDR projekt. Finanszírozása a HU-SRB CBC programból tervezett. Az ADUVIZIG szóbeli közlése szerint az elkészült terveket a 2016. I. negyedévében nyújtják be a HU-SRB CBC program vonatkozó kiírására. A finanszírozás tekintetében kulcskérdés, hogy addigra az államigazgatási szervek pályázásának jogszabályi háttere biztosított legyen.

- A szerb oldalon komoly problémát okoz a szennyvízhálózat kiépítetlensége. A résztvevők ezen a területen támogatnák a tapasztalatcserére alapozott együttműködést.
- A horvátországi Pélmonostor képviselői kitöltött projektadatlap formájában jutatták el a szekcióba vízellátásra vonatkozó fejlesztési elképzelésüket.

4. Vállalkozások versenyképességének növelése szekció

A műhelymunkán az önkormányzati képviselőkön kívül vállalkozók és egy beruházási szakértő is jelen volt: Vajdasági Fejlesztési Iroda, Mohács polgármester helyettese, Valpó város önkormányzata – projektfejlesztési, iroda, Baja város önkormányzata – projektfejlesztési iroda, a Nemzeti Befektetési Ügynökség (HIPA) vezető tanácsadója Budapestről, illetve egy-egy vállalkozó Zomborból, valamint Bácsgyulafalváról. A műhelymunka célja olyan vállalkozások fejlesztése, amely hatással van mindhárom ország gazdaságára. Lehetséges forrásként leginkább a CBC és transznacionális programokat jelölték meg a szereplők. Minden résztvevő bemutatta saját projektjavaslatait, ötleteit, amelyek nagy része lokális jellegű volt, de a műhelymunka végére a határon átívelő jelentősége is kikristályosodott a résztvevők között. A következő kulcsszavak fogalmazódtak meg a műhelymunka folyamán:

- Hálózatépítés
- Feldolgozóipar
- Hármashátár Expo
- Szinergia
- Képzés
- Branding
- Helyi termék
- Biotermelés
- Határátkelő fejlesztése (Hercegszántó–Bereg)
- Kereskedelem

Plenáris ülés 2.

A záró plenáris ülésen az egyes szekciók vezetői összegezték a műhelymunkák eredményeit. Ocskay Gyula pedig az együttműködés szervezeti kereteiről tartott rövid előadást, amiben szólt a határon átnyúló együttműködések evolúciójáról, valamint a szervezeti forma kiválasztásának főbb szempontjairól is.

5.1.2 II. Regionális Partnerségi Műhelymunka (2015. november 27.)

Helyszín: Baja, Bácskai Kultúrpalota

Időpont: 2015. november 27.

Program: Regisztráció

Plenáris ülés 1. (köszöntők, a projektgyűjtés eredményeinek ismertetése)

Projektfejlesztő műhelyek az alábbi témakörökben:

1. Turizmus és kultúra
2. Közlekedés és infrastruktúra
3. Vízgazdálkodás és vízellátás
4. Vállalkozások versenyképességének növelése

Plenáris ülés 2. (a kidolgozott projektjavaslatok rövid bemutatása)

Szendvicsebéd

Plenáris ülés 1.

A második műhelymunkán a házigazda nevében Szalai Ottó, Bács-Kiskun megye részéről Rausch Sándor alelnök, illetve a Külgazdasági és Külügyminisztérium Duna Régió Stratégia végrehajtásáért felelős miniszteri biztosa, Joó István köszöntötték a résztvevőket. Ezt követően, a szereplők tematikus szekciókba sorolását megelőzően Jaschitz Mátyás (CESCI, tervezési igazgató) ismertette a projektgyűjtés átfogó eredményeit, a kirajzolódó közös témákat, illetve a további közös munkavégzés várható menetét.

Párhuzamos műhelymunkák

1. Turizmus és kultúra szekció

A turisztikai és kulturális fejlesztésekkel foglalkozó műhelyen jelen volt Baja, Zombor, illetve Pélmonostor képviselője. A műhelymunka kezdetén a CESCI képviselője röviden bemutatta az előzetesen beérkezett projektjavaslatok tartalmát, majd a jelenlévők ismertették elsődleges fejlesztési elképzeléseiket. Az elképzelések összehangolása érdekében közösen került kidolgozásra egy a hármashatár térségét érintő, határon átnyúló kerékpáros turisztikai fejlesztéseket tartalmazó projektterv. Emellett a résztvevők igényüket fejezték ki további közös projektek kidolgozására a kulturális turizmus és rekreáció, valamint a közös térségi turisztikai menedzsment területén.

2. Közlekedés és infrastruktúra szekció

A közlekedési műhelymunkán kizárólag önkormányzati szereplők vettek részt, a közlekedési szakma sajnos távol maradt. A városok is csak „féloldalasan” reprezentálták az együttműködés területét: Baja, Apatin és Zombor képviselői voltak jelen.

Ennek ellenére a beérkezett projektek ismertetése után két átfogó tervezési jellegű „szoft” projekt is kidolgozásra került, melyek a teljes térség igényeit figyelembe vették. Az egyik közös projekt a hármas határtérség közlekedéshálózatának fejlesztési koncepcióját célozza. E projektben mérnék fel a szereplők a közös célokat, lehetőségeket, igényeket, hogy azok fejlesztése összehangolt módon történhessen meg. A másik tervezési jellegű projektben a határrégió közös intermodális közösségi közlekedési koncepciójának kidolgozását jelölték meg a szereplők célként.

Az átfogó projektek mellett egy konkrét úthálózat-elem fejlesztésének szándéka is megjelent. A kidolgozott projektötlet az M6–Baja–Hercegszántó–Zombor közúti kapcsolatot fejleszteni (7,5 tonnás átkelőbővítéssel).

3. Vízgazdálkodás és vízellátás szekció

A vízgazdálkodási és vízellátási szekcióban az együttműködésben résztvevő városok közül Zombor és Baja képviseltette magát egy-egy munkatársával, valamint az ADUVIZIG kollégája vett részt a munkában. A műhelymunka során áttekintésre került a vízgazdálkodási és vízellátási témában beérkezett hét projektötlet, melyet a zombori kolléga egy további, kistérségi jelentőségű, vízellátási témakörű fejlesztési elképzeléssel egészített ki. A projektek áttekintése után a résztvevők négy együttműködési projektet határoztak meg, melyek közül a műhelymunka során az első három került felvázolásra:

- Tapasztalatcsere és tudásmegosztás a szennyvízelvezetés és a vízellátás területén a Duna Pannon mikro-régióban;
- A Duna Pannon mikro-régió felszíni vizeinek revitalizációja;
- A Baja-Bezdani-csatorna rekonstrukciója;
- Szűnyogyérítési együttműködés.

Az első két projekt alapvetően térségi helyzetfeltárára alapozott koncepció alkotásra irányul, egy-egy pilot beruházás megvalósításával. A Baja-Bezdani-csatorna rekonstrukciójára vonatkozó projektjavaslat a már elkészült tervdokumentációk megvalósítását tűzi ki célul.

4. Vállalkozások versenyképességének növelése szekció

A műhelymunkán jelen voltak Zombor város gazdaságfejlesztési szakértői, Apatin város tanácsadója, két pélmonostori munkatárs, bajai városfejlesztési szakértők, a Baja Vagyon Kft. munkatársa és a bajai Dorker Kft. munkatársa.

A műhelymunkán két nagyobb méretű moduláris projekt kidolgozására került sor. Az egyik az oktatás területére vonatkozik és az „SME educentar” elnevezést kapta, a másik a vállalkezési infrastruktúrához és az agrárinnovációkhoz kapcsolódik és az „ECO-TRE” vagyis „Gazdaságos hármás határ” címet viseli. Az utóbbi célja a regionális gazdaságfejlesztés, illetve összekapcsolni a termelést a gyártással, feldolgozással, raktározással, kereskedelemmel. A projekt várható eredménye a megtermelt és feldolgozott mezőgazdasági és ipari termékek európai piacra való juttatása.

Az „SME educentar” célja a KKV-k fejlesztése és képzése, piacfejlesztés és a humán erőforrások fejlesztése. Az eredményt a közös adatbázis kialakításában, kiállítások (EXPO-k) szervezésében, közös marketingstratégiák kidolgozásában látják.

Plenáris ülés 2.

A második plenáris ülésen az egyes tematikus szekciók választott szóvivői, a szakértők segítségével bemutatták a paneljeiken kidolgozott közös projektelképzeléseket.

Összegzés

A második műhelyen szerzett tapasztalataink rámutattak az egész kezdeményezésnek egy fontos módszertani hiányosságára. A bajai műhely előtt a házigazdákon kívül szinte senki nem olyan projektjavaslatokat küldött, amelyek megjelenítették volna a határon átnyúló, térségi elképzeléseket, és a szereplők egy része magán a műhelyen se tudott túllépni a helyi fejlesztési igények megfogalmazásának szintjénél. Eszék egyáltalán nem jelent meg a találkozón, Mohácsot mindössze egy fő képviselte, és Pélmonostorról is csak két fő érkezett, ami a négy panel ismeretében azt igazolja, hogy nem készültek fel a műhelyre.

Mindez arra vezethető vissza, hogy a projektfejlesztést nem előzte meg egy közös térségi vízió kialakítása, a hat város képviselői még nem jutottak el egy közös területi célrendszer megalkotásáig, és magára az együttműködésre egyelőre úgy tekintenek, mint egy potenciális finanszírozási formára, amely révén a helyi fejlesztési elképzelésekhez pénzt lehet szerezni. Ennek köszönhető, hogy a négy panelből háromban a panelt vezető munkatársak által javasolt közös projektötletek kidolgozására került sor, ilyet a résztvevők nem tudtak megfogalmazni (kivételt csak a vízgazdálkodási panel jelentett, amelyben szakemberek vettek részt). A közös vízió, a közös térségi identitás hiányában nem lehetséges a közös, valóban határon átnyúló projektek megfogalmazása, ezért forrástérkép jelen fázisban csak az egyedi elképzelésekhez állítható össze.

5.2 Dokumentumelemzés

5.2.1 Baja Város, határon átnyúló fejlesztési lehetőségei (2015 – 2020)

1. Baja Város határon átnyúló fejlesztési tervei

Baja Város elhelyezkedésének köszönhetően, közvetlen szomszédságban van, mind a Szerb mind a Horvát határral. A város lokációja kiváló lehetőséget biztosít a határon átnyúló fejlesztési lehetőségek megteremtéséhez. Mivel Baja számára kiemelt fontosságú gazdasági/turisztikai szerepet töltenek be a szomszédos államok, a Város Önkormányzata a 2015 – 2020-as fejlesztési időszakban fokozottan hangsúlyos együttműködést kíván kialakítani a szomszédos országok városaival.

Baja, 2015 – 2020-as időszakára tervezett fejlesztési stratégiájának fontos részét képezi a határon átnyúló együttműködések intenzitásának növelése. A tervezett fejlesztési lehetőségek között, fontosságára való tekintettel, kiemelhető a Duna, mint közös határfolyó árvízvédelmi rendszerének korszerűsítése, kiépítése, valamint a Dunai hajózás kereskedelmi és turisztikai használatának bővítése, fejlesztése.

A közös folyószakasz fejlesztésén túlmenően, Baja Város Önkormányzatának fontos célkitűzése a gazdasági együttműködés kiterjesztése is, melyet a bajai Ipari Park bővítésével, korszerűsítésével és ezáltal a külföldi cégek bevonásával van lehetőség tovább fokozni. A gazdasági együttműködés hangsúlyos részét fogja képezni az Ipari Park bővítésével párhuzamosan elindítani kívánt befektetés ösztönző rendszer.

A tervezett, nagyszabású közútfejlesztések (elkerülő utak, külterületi utak), érdemben fognak hozzájárulni a térség szárazföldi megközelíthetőségének javulásához. A személy és áruszállítást megkönnyítő beruházás, Baja városának és a határ-menti régió többi településének gazdasági fejlődését fogja elősegíteni.

További kitörési pontoknak tekinthetők, a határon átnyúló fejlesztések szempontjából, a turisztikai és kulturális lehetőségek közös bővítése, melyeknek részét képezheti a turisztikai célokra is kiválóan alkalmas, a határ-menti kulturális, történelmi emlékhelyek felkeresését is megkönnyítő kerékpárutak kiépítése és szomszédos országok útjaival való összeköttetés megteremtése.

2. Fejlesztési lehetőségek (2015 – 2020)

2.1. Baja Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2015 - 2020)

Akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések

2.1.1. 1-es számú akcióterület: Kikötő fejlesztési akcióterület tervezett projektjei:

Kikötői fejlesztés	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> Dél-Duna menti kikötő kialakítása, mely a Duna-Tisza-közi és további áruforgalom és a jelenlegi forgalom igényeknek kiszolgálja. Infrastruktúra fejlesztésével az áruszállítási kapacitás növelése, modern logisztikai központ kiépítése
Költség	49.044.700.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2018

2.1.2. 2-es számú akcióterület: Gazdaságfejlesztési akcióterület tervezett projektjei: Bajai Ipari Park fejlesztése

Bajai Ipari Park fejlesztése	
Projekt célja	<p>Stratégiai cél: vonzó, versenyképes, harmonikusan fejlődő térségi központ létrehozása.</p> <p>Rövid távú célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hazai és nemzetközi vállalkozások számára vonzó gazdasági terület kialakítása; Új vállalkozások térségbe vonzása; Az ipari parkba települt vállalkozások közösségi szellemének erősítése; Magas színvonalú, szakmai szolgáltatások biztosítása, a szolgáltatások számának folyamatos növelése;
Költség	800.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Bajai Ipari Park egyéb infrastrukturális fejlesztései	
Projekt célja	Ipari Park elérését segítő feltáró út fejlesztése, csapadékvíz területi elvezetése
Költség	800.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2018

2.1.3. 4-es számú akcióterület: Városközponti 2. akcióterület/Turisztikai akcióterület tervezett fejlesztései:

Árvízvédelmi rendszer fejlesztése	
Projekt célja	Baja városához tartozó városrészek és fejlesztési helyszínek árvíz védelmének erősítése létfontosságú a vízparti város részére
Költség	5.000.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

2.1.4. 5-ös számú akcióterület: Városközponti 3. akcióterület/Közlekedési infrastruktúra fejlesztés akcióterület tervezett projektjei:

Baja, déli elkerülő út építése	
Projekt célja	Teherforgalom számára infrastruktúra biztosítása, Bajától Délre új teherforgalmi határátkelővel, Baját elkerülő teherforgalom biztosítása az M6- os és M9-es autópályák, valamint a határátkelő gyorsabb és könnyebb elérése valamint a közforgalmi kikötő jobb megközelítése érdekében
Költség	2.085.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

2.1.5. Kerékpáros közlekedés fejlesztése

Településeket összekötő kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> • Sükösd-Érsekcsanád-Baja Bátmonostor közötti kerékpárút • Baja-Bátmonostor települések közötti bel- és külterületi szakasz • Baja-Szeremle-Dunafalva
Költség	858.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2018

Turisztikai célú kerékpárút fejlesztés – EuroVelo 6	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> • A hiányzó EuroVelo6 kerékpárút szakasz megépítése, a városközpontot összeköttetésbe kerül a Baja-Vaskút kerékpárúttal. • Az EuroVelo 6 turisztikai kerékpárhálózat csatlakoztatás Baján a Sükösd-Baja-Bátmonostor kerékpárúthoz. • Baja-Pörböly turisztikai kerékpárút létesítése, összekötve az EuroVelo 6-tal.
Költség	310.000.000 Ft
Ütemterv	2016 - 2018

2.1.6. Gazdaságfejlesztés és befektetés ösztönzés

Vízi turisztikai fejlesztések	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> • Sugovica magaspart fejlesztése turisztikai-természeti szempontból • Változó vízszint esetén is használható dunai Marina kialakítása • Dunamenti városok szerinti vízi személyszállítás
Költség	1.360.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Baja fesztivál-város turisztikai háttér infrastruktúrájának tovább fejlesztése	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> • Öko-turizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgyben (Öko-Baja 2020) • Nemzeti Arborétum és Kutatóintézet megalapítása • Gasztroturizmus fejlesztése • Gyógyturizmus-kórházi együttműködéssel • Határon átnyúló turisztikai együttműködés és tematikus utak (Közös weboldal, közös rendezvények, információs hálózat kialakítása) • Élhető Duna partok kialakítása és infrastrukturális fejlesztése • Zarándok turizmus fejlesztése: <ul style="list-style-type: none"> • Bejárható Bács-Kiskun program bajai programeleme • Reformkor és Szabadságharc program bajai programeleme • Hajós-Bajai borvidék fejlesztése
Költség	4.650.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Korszerű mezőgazdasági termékkultúra elterjedésének ösztönzése	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> Mezőgazdaság fejlesztése, öntözéssel - párhuzamosan árvízmentesítés és vízvisszatartás Határon átnyúló jégeső megelőző program Mezőgazdasági termelés struktúrájának átalakítását célzó fejlesztések megvalósítása, a magas szintű kertészeti termékek előállításának, élelmiszerek termelésének, étkezésítésének ösztönzése
Költség	5.000.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Befektetés-ösztönzés	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> Bajai Befektetés-ösztönző Hálózat kialakítása Befektetés-ösztönző marketingeszközök kidolgozása
Költség	8.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

2.1.7. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Elkerülő utak építése	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> 55-ös elkerülő (északi) 51-es elkerülő (déli) Gyorsforgalmi út (pl. 2x2 sáv), Sükösd-Érsekcsanád-Pörboly elkerülő szakasza
Költség	10.562.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

Külterületi utak fejlesztés	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> A TEN-T hálózati elemekhez való kapcsolódás kiépítése, fejlesztése (M6, M9-es, Kikötő, Budapest-Belgrád autópálya (Verbász)) 54-es főút rekonstrukciója Emelt sebességű térségi feltáró út előkészítése Rém és Felsőszentiván közötti út rekonstrukciója Szeremle-Dunafalva összekötő út burkolatjavítása
Költség	N/A
Ütemterv	2015 - 2020

2.1.8. Helyi és térségi együttműködések erősítése, az érdekérvényesítő képesség növelése

Duna-menti térség településeinek együttműködése	
Projekt célja	N/A
Költség	4.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Duna Pannon Régió együttműködés keretében tervezett fejlesztések előkészítése és megvalósítása	
Projekt célja	N/A
Költség	2.500.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Pannon EGTC együttműködés keretében tervezett fejlesztések előkészítése és megvalósítása (infrastruktúra fejlesztés, munkahely teremtés, zöldmezős beruházások)	
Projekt célja	N/A
Költség	4.000.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

2.2. Elérhető Európai Uniós támogatások

2.2.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása (GINOP-1.3.1-15)	
Támogatás célja	A vállalkozások külföldi piacokra kijutását elősegítő Felhívás célja mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása külföldi kiállításokon és vásárokon való megjelenésben, árubemutatók és üzletember találkozók megszervezésében. Mindezen célok eredményeként megvalósulhat a mikro-, kis- és középvállalkozások exportképességének és versenyképességének növekedése, a helyi, nemzeti és nemzetközi hálózatokba történő bekapcsolódása, a szomszédos országokkal való együttműködések fejlődése, valamint a régióval folytatott külkereskedelmi tevékenységek fejlődése is.
Forrás összesen	5.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	20.000.000 Ft

Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 50%-a
Kedvezményezettek köre	Mikro-, kis- és középvállalkozások
Benyújtási határidő	2015.07.09 – 2017.07.10

Nemzeti Kastély- és Várprogram turisztikai célú fejlesztéseinek támogatása (GINOP-7.1.1-15)	
Támogatás célja	A Nemzeti Kastélyprogramban, illetve a Nemzeti Várprogramban szereplő kastély és vár helyszínek kijelölt projektgazdái részére, a tartós állami tulajdonban lévő kastélyok, várak védelme, megőrzése és turisztikai hasznosítása érdekében.
Forrás összesen	33.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	3.000.000.000 Ft
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen felhívás keretében konzorciumi formában benyújtott pályázat esetében a konzorcium vezetője minden esetben a Forster Központ, a támogatást igénylő konzorciumi tag lehet: az MNV Zrt, az önkormányzatok, költségvetési szervek, nonprofit szervezetek.
Benyújtási határidő	2015.09.28 – 2017.08.31

2.2.2. Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)

Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos tervezés, informatikai és monitoring fejlesztés (KEHOP-1.1.0)	
Támogatás célja	A felhívás a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program „A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás” prioritási tengely „Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos tervezés, informatikai és monitoring fejlesztés” intézkedéséhez kapcsolódik.
Forrás összesen	8.100.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	ÉFK-tól függően, a Kedvezményezett szerint változó összegben
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A felhívásra az Országos Vízügyi Főigazgatóság, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, valamint az Országos Meteorológiai Szolgálat pályázhat
Benyújtási határidő	2015.11.09 – 2020.12.31

Klímastratégiák kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás (KEHOP-1.2.0)	
Támogatás célja	A klímaváltozáshoz történő hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése érdekében jelen felhívás alapvető célja a klímaalkalmazkodást és klímaváltozás megelőzését szolgáló tevékenységek kereteinek, peremfeltételeinek biztosítása, klímastratégiai módszertan összeállításával, valamint ez alapján készült megyei szintű klímastratégiai dokumentumok kidolgozásával.
Forrás összesen	1.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	ÉFK-tól függően változhat, jelenleg max. 400 millió a Klímabarát Települések Szövetségénél és maximum 30 millió Ft a megyei önkormányzatok esetén
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Klímabarát Települések Szövetsége, valamennyi megyei önkormányzat és Budapest Főváros Önkormányzata
Benyújtási határidő	2015.11.09 – 2016.06.30

Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása (KEHOP-1.3.0/2015)	
Támogatás célja	Az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése.
Forrás összesen	77.758.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai.
Benyújtási határidő	2015.11.16 – 2017.11.16

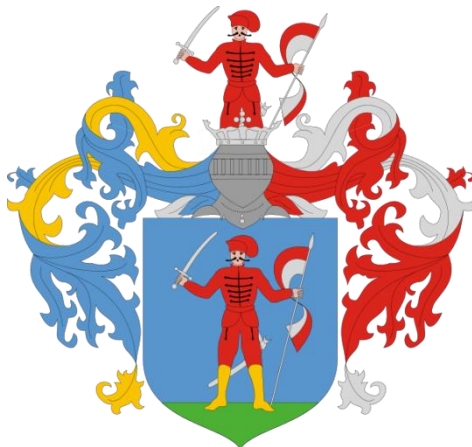
Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása- szakaszolt projektek (KEHOP-1.3.1.)	
Támogatás célja	Az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, a vízkészletek hasznosíthatóságának növelése és a vízállapotok javulása.
Forrás összesen	8.900.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen pályázati felhívás keretében támogatást a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai igényelhetnek.
Benyújtási határidő	2015.08.28 – 2016.08.26

Árvízvédelmi fejlesztések (KEHOP-1.4.0/2015)	
Támogatás célja	A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásainak csökkentése.
Forrás összesen	169.200.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai, valamint a Fővárosi Önkormányzat .
Benyújtási határidő	2015.11.05 – 2017.11.05

Árvízvédelmi fejlesztések - szakaszolt projektek (KEHOP-1.4.1)	
Támogatás célja	A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásai csökkentése.
Forrás összesen	13.800.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen pályázati felhívás keretében támogatást a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai igényelhetnek.
Benyújtási határidő	2015.08.28 – 2016.12.31

Katasztrófavédelmi rendszerek fejlesztése (KEHOP-1.6.0)	
Támogatás célja	A konstrukció célja a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás elősegítése, a szélsőséges időjárási körülmények és egyéb, klímaváltozáshoz köthető katasztrófák következményeinek megelőzésére és mérséklésére, valamint az azokhoz való alkalmazkodóképesség javítására irányuló fejlesztés
Forrás összesen	44.935.408.854 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Veszélyelhárításban dolgozó állami szervek, illetve veszélyelhárításban tevékenykedő szakmai önkéntes, civil és non-profit szervezetek
Benyújtási határidő	2015.11.23 – 2018.12.31

5.2.2 Mohács Város határon átnyúló fejlesztési lehetőségei (2015-2020)

1. Mohács Város határon átnyúló fejlesztési tervei

Mohács Város elhelyezkedésének köszönhetően, közvetlen szomszédságban van, mind a Szerb mind a Horvát határral. A város lokációja kiváló lehetőséget biztosít a határon átnyúló fejlesztési lehetőségek megteremtéséhez. Mivel Mohács számára kiemelt fontosságú gazdasági/turisztikai szerepet töltenek be a szomszédos államok, a Város Önkormányzata a 2015 – 2020-as fejlesztési időszakban fokozottan hangsúlyos együttműködést kíván kialakítani a szomszédos országok városaival.

Többszintű együttműködési rendszer kiépítésének segítségével fokozható a szomszédos országokkal folytatott gazdasági együttműködés erősítése. Ennek érdekében Mohács Városa jelentős fejlesztéseket tervez véghezvinni a helyi Ipari park területén. A fejlesztés érinti az ipari park infrastruktúrájának javítását, a park méretének bővítését valamint inkubátorház fejlesztését, melyek várhatóan hozzájárulnak a gazdasági szereplők bevonásához akár határon átnyúlóan is. Az ipari park fejlesztésén túl, fontos kitörési pont a bekötőutak fejlesztésének elindítása.

További két jelentős határon átívelő program, a Duna mint közös határfolyó fejlesztése. A Dunai árvizek elleni védekezése, minden érintett terület számára kiemelt fontosságú. A sikeres árvízi védekezés megkerülhetetlen részét képezi a szomszédos országokkal folytatott együttműködés javítása. A folyó kikötőinek fejlesztése tovább erősítheti a személy- és áruszállítás bővülését.

A térség turisztikai fejlesztésének keretén belül, tervezett a határral összekötött kerékpárút kiépítése, mely kiegészülve a kulturális és turisztikai látványosságok fejlesztésével hozzájárul a térség idegenforgalmának erősítéséhez.

2. Fejlesztési lehetőségek (2015 – 2020)

2.1. Mohács Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2015 - 2020)

Akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések

2.1.1. 1-es számú akcióterület: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> - Ipari park infrastruktúrájának fejlesztése - Helyi őstermelői piac, vásárcsarnok építése, fejlesztése - A Mohácsi Ipari parkban lévő inkubátorház bővítése és energetikai fejlesztése - Barnamezős területek rehabilitálása: Székgyár - A mohácsi Ipari park bővítése - Mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó üzemek létesítése Mohácson
Költség	15.200.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> - Dunai ökoturisztikai fejlesztések - Kerékpár turisztikai háttér infrastruktúrájának fejlesztése - Ökoturisztikai látogatóközpont létesítése a Szabadság-zátony revitalizációjához kapcsolódóan - Szerb templom épületének rekonstrukciója
Költség	550.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

A gazdaságfejlesztési és munkaerő-mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	
Projekt célja	- Sárosi bekötőút felújítása
Költség	150.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

2.1.2. 2-es számú akcióterület: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	
Projekt célja	<ul style="list-style-type: none"> - Duna parti sétány fejlesztése - Mohács, mélyfekvésű területeinek vízrendezése - Duna-parti kikötők rendezése - Duna part rekultiváció - Csónakház felújítása, átépítése - Duna-parti pavilonok létesítése - Duna parti védmű, mederrézsű rekonstrukciója
Költség	1.955.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

2.1.3. Uniós forrásból tervezett fejlesztések (GINOP)

Közforgalmú Kikötő létesítése	
Projekt célja	- Közforgalmú Kikötő létesítése
Költség	7.300.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

Mohács Logisztikai Szolgáltató Központ létesítése	
Projekt célja	- Mohács Logisztikai Szolgáltató Központ létesítése
Költség	1.300.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

Turisztika fejlesztése (marketing, promóció)	
Projekt célja	- Turisztika fejlesztése(marketing, promóció)
Költség	30.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Infokommunikációs infrastruktúra fejlesztése, elektromos ellátórendszer korszerűsítése	
Projekt célja	- Infokommunikációs infrastruktúra fejlesztése, elektromos ellátórendszer korszerűsítése
Költség	500.000.000 Ft
Ütemterv	2016 - 2020

2.1.4. Uniós forrásból tervezett fejlesztések (KEHOP)

Vízbázis védelmi feladatok ellátása, vízbázis növelése	
Projekt célja	- Vízbázis védelmi feladatok ellátása, vízbázis növelése
Költség	400.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

2.1.5. Tervezett fejlesztések hazai forrás felhasználásával

Mohácsi Duna- híd építése	
Projekt célja	- Mohácsi Duna- híd építése
Költség	20.000.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Kompok- révek, komplejárók felújítása és a biztonságos kikötés feltételeinek javítása	
Projekt célja	- Kompok- révek, komplejárók felújítása és a biztonságos kikötés feltételeinek javítása
Költség	225.000.000 Ft
Ütemterv	2016 - 2020

Nemzetiségi házak felújítása	
Projekt célja	- Nemzetiségi házak felújítása
Költség	50.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2019

2.1.6. Horvát – Magyar CBC program keretében tervezett fejlesztés

Határon átnyúló öko- és vízi turisztika fejlesztési projekt	
Projekt célja	- Határon átnyúló öko- és vízi turisztika fejlesztési projekt
Költség	250.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

Mohács, Szekszárd, Baja városok és Eszék, Batina, és Kopácsirét, határon átnyúló öko- és vízi turisztika fejlesztési projekt	
Projekt célja	- Mohács, Szekszárd, Baja városok és Eszék, Batina, és Kopácsirét, határon átnyúló öko- és vízi turisztika fejlesztési projekt
Költség	2.500.000.000 Ft
Ütemterv	2015 - 2020

2.2. Elérhető Európai Uniós támogatások

2.2.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása (GINOP-1.3.1-15)	
Támogatás célja	A vállalkozások külföldi piacokra kijutását elősegítő Felhívás célja mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása külföldi kiállításokon és vásárokon való megjelenésben, árubemutatók és üzletember találkozók megszervezésében. Mindezen célok eredményeként megvalósulhat a mikro-, kis- és középvállalkozások exportképességének és versenyképességének növekedése, a helyi, nemzeti és nemzetközi hálózatokba történő bekapcsolódása, a szomszédos országokkal való együttműködések fejlődése, valamint a régióval folytatott külkereskedelmi tevékenységek fejlődése is.
Forrás összesen	5.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	20.000.000 Ft
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 50%-a
Kedvezményezett köre	Mikro-, kis- és középvállalkozások
Benyújtási határidő	2015.07.09 – 2017.07.10

Nemzeti Kastély- és Várprogram turisztikai célú fejlesztéseinek támogatása (GINOP-7.1.1-15)	
Támogatás célja	A Nemzeti Kastélyprogramban, illetve a Nemzeti Várprogramban szereplő kastély és vár helyszínek kijelölt projektgazdái részére, a tartós állami tulajdonban lévő kastélyok, várak védelme, megőrzése és turisztikai hasznosítása érdekében.
Forrás összesen	33.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	3.000.000.000 Ft
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen felhívás keretében konzorciumi formában benyújtott pályázat esetében a konzorcium vezetője minden esetben a Forster Központ, a támogatást igénylő konzorciumi tag lehet: az MNV Zrt, az önkormányzatok, költségvetési szervek, nonprofit szervezetek.
Benyújtási határidő	2015.09.28 – 2017.08.31

2.2.2. Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)

Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos tervezés, informatikai és monitoring fejlesztés (KEHOP-1.1.0)	
Támogatás célja	A felhívás a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program „A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás” prioritási tengely „Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos tervezés, informatikai és monitoring fejlesztés” intézkedéséhez kapcsolódik.
Forrás összesen	8.100.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	ÉFK-tól függően, a Kedvezményezett szerint változó összegben
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A felhívásra az Országos Vízügyi Főigazgatóság, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, valamint az Országos Meteorológiai Szolgálat pályázhat
Benyújtási határidő	2015.11.09 – 2020.12.31

Klímastratégiák kidolgozásához kapcsolódó módszertan- és kapacitásfejlesztés, valamint szemléletformálás (KEHOP-1.2.0)	
Támogatás célja	A klímaváltozáshoz történő hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése érdekében jelen felhívás alapvető célja a klímaalkalmazkodást és klímaváltozás megelőzését szolgáló tevékenységek kereteinek, peremfeltételeinek biztosítása, klímastratégiai módszertan összeállításával, valamint ez alapján készült megyei szintű klímastratégiai dokumentumok kidolgozásával.
Forrás összesen	1.000.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	ÉFK-tól függően változhat, jelenleg max. 400 millió a Klímabarát Települések Szövetségénél és maximum 30 millió Ft a megyei önkormányzatok esetén
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Klímabarát Települések Szövetsége, valamennyi megyei önkormányzat és Budapest Főváros Önkormányzata
Benyújtási határidő	2015.11.09 – 2016.06.30

Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása (KEHOP-1.3.0/2015)	
Támogatás célja	Az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, valamint a természetes vízkészletek hasznosíthatóságának növelése.
Forrás összesen	77.758.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai.
Benyújtási határidő	2015.11.16 – 2017.11.16

Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása- szakaszolt projektek (KEHOP-1.3.1.)	
Támogatás célja	Az éghajlatváltozás felszíni és felszín alatti vizekre gyakorolt káros hatásainak mérséklése érdekében a vízgazdálkodás helyzetének javítása, a vízhiányos időszakokban jelentkező vízigények kielégítésének elősegítése, a vízkészletek hasznosíthatóságának növelése és a vízállapotok javulása.
Forrás összesen	8.900.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen pályázati felhívás keretében támogatást a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai igényelhetnek.
Benyújtási határidő	2015.08.28 – 2016.08.26

Árvízvédelmi fejlesztések (KEHOP-1.4.0/2015)	
Támogatás célja	A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásainak csökkentése.
Forrás összesen	169.200.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	A hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai, valamint a Fővárosi Önkormányzat .
Benyújtási határidő	2015.11.05 – 2017.11.05

Árvízvédelmi fejlesztések - szakaszolt projektek (KEHOP-1.4.1)	
Támogatás célja	A felhívás átfogó célja a klímaváltozás következtében jelentkező szélsőséges időjárási események káros hatásai csökkentése.
Forrás összesen	13.800.000.000 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Jelen pályázati felhívás keretében támogatást a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos ÉFK-ban nevesített vízügyi igazgatási szervek és azok konzorciumai igényelhetnek.
Benyújtási határidő	2015.08.28 – 2016.12.31

Katasztrófavédelmi rendszerek fejlesztése (KEHOP-1.6.0)	
Támogatás célja	A konstrukció célja a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás elősegítése, a szélsőséges időjárási körülmények és egyéb, klímaváltozáshoz köthető katasztrófák következményeinek megelőzésére és mérséklésére, valamint az azokhoz való alkalmazkodóképesség javítására irányuló fejlesztés
Forrás összesen	44.935.408.854 Ft
Támogatás maximális összege	N/A
Támogatás mértéke	az összes elszámolható költség maximum 100%-a
Kedvezményezettek köre	Veszélyelhárításban dolgozó állami szervek, illetve veszélyelhárításban tevékenykedő szakmai önkéntes, civil és non-profit szervezetek
Benyújtási határidő	2015.11.23 – 2018.12.31

5.2.3 Apatin Község Stratégiai Prioritásai

Prioritás	A turizmusfejlesztés infrastrukturális és beruházási feltételeinek javítása és a környezet védelme
Cél	A fenntartható turizmusfejlesztés feltételeinek biztosítása a gazdasági, társadalmi és ökológiai feltételek és előnyök figyelembevételével, a turizmus fejlesztéséhez szükséges mindenféle infrastruktúra előmozdítása
Projekttevékenység	A turisztikai vasútvonal (Szond-Apatin-Zombor-Béreg-Baja) műszaki tervdokumentációjának kidolgozása; Műszaki tervdokumentáció kidolgozása az Apatin községen áthaladó kerékpárutak kiépítéséhez .

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a vízi közlekedés területe
Cél	A folyami teherszállítás fejlesztése a Dunán
Projekttevékenység	Műszaki tervdokumentáció kidolgozása az apatini nemzetközi kikötő kontaktzónájában tervezett intermodális terminál ötlettervének előkészítéséhez; Műszaki tervdokumentáció kidolgozása előkészületként Apatin község partvonalának rendezésének ötlettervéhez.

Prioritás	A folyami turizmus és a személyforgalom fejlesztése a Dunán
Cél	Tervek és műszaki tervdokumentáció kidolgozása a folyami turizmus további fejlesztésére a község területén
Projekttevékenység	Műszaki tervdokumentáció kidolgozása előkészületként a Duna apatini szakaszának vonzó turisztikai övezetében létesítendő hajózási-, sport- és rekreációs központ megvalósíthatósági tanulmányához és főtervéhez (a meglévő kikötő bővítése a turizmusról szóló törvénnyel összhangban).

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – ipari övezetek
Cél	Az apatini Apatin Vámszabad Övezet infrastrukturális fejlesztése
Projekttevékenység	Tervkidolgozás (hiányzó dokumentáció) az apatini Apatin VSZÖ infrastrukturális felszereléséhez.

Prioritás	Feltételek biztosítása a község gyorsabb gazdasági fejlődéséhez
Cél	Versenyképességre alapuló erős helyi gazdaság
Projekttevékenység	Ágazati fejlesztési tervek és stratégiák kidolgozása: Apatin község gazdaságfejlesztési stratégiájának és Apatin község turizmusfejlesztési stratégiájának kidolgozása.

Prioritás	Feltételek biztosítása a község gyorsabb gazdasági fejlődéséhez
Cél	A gazdasági infrastruktúra javítása
Projekttevékenység	A KKV-kat és a vállalkozókat támogató program kidolgozása, a gazdasági szereplők összekapcsolódásának és hálózatba tömörülésének serkentése, az üzleti inkubátor fejlesztése Apatin községben.

Prioritás	Egészségesebb, minőségesebb és biztonságosabb élettér Apatin községben
Cél	A helyi élettér biztonságának javítása
Projekttevékenység	Integrált intézkedések alkalmazása az éghajlati változásokhoz való alkalmazkodás, az ökológiai kockázatok és a természeti csapások kezelése terén: „A klímaváltozás elé”

Prioritás	A helyi intézményi és ágazati kapacitások javítása a környezetvédelem és az energiahatékonyság területén
Cél	A helyi szereplőknek a projektmenedzsmenthez fűződő szakmai és műszaki kapacitásának javítása a környezetvédelem és az energiahatékonyság területén
Projekttevékenység	Apatin község hidro-geotermikus potenciáljának katasztere.

Prioritás	A turisztikai fejlesztés ösztönzése
Cél	A turisztikai infrastruktúra javítása
Projekttevékenység	A turisztikai jelzések minőségi javítása

Prioritás	A turisztikai fejlesztés ösztönzése
Cél	A turisztikai forgalom és a turisztikai fogyasztás mértékének növelése
Projekttevékenység	Regionális kapcsolat- és hálózatépítés támogatása a turizmus területén: regionális turisztikai termék meghatározása, nemzetközi projektekbe való bekapcsolódás a turizmus fejlesztése érdekében.

Prioritás	A kulturális örökség megőrzése
Cél	A kulturális örökség elfogadtatása és népszerűsítése
Projekttevékenység	Duna Múzeum Apatinban és más vajdasági helyeken az interkulturális Vajdaság regionális központjaiként.

Prioritás	A kulturális örökség megőrzése
Cél	A művelődési intézmények programjainak tervezése a közönség igényei alapján
Projekttevékenység	A multikulturalizmus és interkulturalizmus ápolása művelődési programok révén: A Duna menti országok hagyományos zenéjének fesztiválja; A „SY_CULTour: A kultúra és a turizmus szinergiája – a kulturális potenciál kiaknázása a fejletlen vidéki területeken” nemzetközi projekt stratégiája által előlátott projektek megvalósítása Zombor és Apatin községek területén.

5.2.4 Zombor Község Stratégiai Prioritásai

Prioritás	A turisztikai kínálat és a marketing-értékesítési kommunikáció fejlesztése
Cél	Részvétel, a szomszédos községekkel együttműködve, egy desztináció menedzsment vállalat megalapításában, amely egyesíti a termékeket és szolgáltatásokat, és közösen felkínálja a hazai és külföldi piacon
Projekttevékenység	Duna desztináció menedzsment vállalat

Prioritás	A turizmusfejlesztés infrastrukturális és beruházási feltételeinek javítása és a környezet védelme
Cél	A város turisztikai kínálatának bővítése, sport és rekreációs tevékenységek fejlesztése, konferenciaturizmus fejlesztése, a turisztikai infrastruktúra javítása
Projekttevékenység	A Tromeđa – a Hódság-Zombor csatornapart egy részének rendezése.

Prioritás	A kulturális örökség megőrzése
Cél	Digitális Zombor közös internetes portál kiépítése a meglévő kulturális erőforrások bemutatására, az intézmények és különféle nevezetességek összekapcsolásával és bemutatásával
Projekttevékenység	„Digitális Zombor”

Prioritás	Kulturális tartalmak és művelődési tevékenységek fejlesztése
Cél	A nemzetek közötti bizalom erősítése, a multikulturalizmus és a különböző népek együttélésének támogatása.
Projekttevékenység	„A zene színei”

Prioritás	Kulturális tartalmak és tevékenységek fejlesztése
Cél	Zombor művelődésének tervezett fejlesztése a kulturális infrastruktúra, a kínálat és a releváns kulturális szereplők együttműködésének javításával
Projekttevékenység	Zombor város művelődésfejlesztési stratégiája 2016-2020

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a vasúti közlekedés területe
Cél	Műszaki tervdokumentáció kidolgozása a nyugat-bácskai régió vasúthálózatának fejlesztéséhez, különös tekintettel a Zombor-Verbász vonal rekonstrukciójára és a Felső Duna-mellék turisztikai múzeumi vasútvonal kialakítására
Projekttevékenység	A cél a műszaki tervdokumentáció kidolgozása, amely alapján felújítanak a meglévő és kiépítenék az új vasútvonalakat, létrehozva a Felső Duna-mellék turisztikai múzeumi vasútvonalat, mindezt a Szerb Köztársaság területrendezési tervével, Vajdaság AT regionális területrendezési tervével, a Szerb Köztársaság közlekedési főtervvel, a Duna, vagyis a VII. közlekedési folyosó tervével, valamint a Szerbiai Vasutak ügyviteli tervével összhangban.

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a közúti közlekedés területe
Cél	A projekt célja a közúti közlekedés fejlesztése a Szerb Köztársaság stratégiai és nemzeti érdekeivel összhangban, összeköttetés a szomszédos országokkal, a X. és VII. közlekedési folyosókkal, regionális összeköttetés.
Projekttevékenység	Zombor város területén az utak tervezése, kiépítése és rekonstrukciója; Az IB rangú 15. számú állami út szakaszának tervezése, rekonstrukciója és kiépítése (Magyarország határa, béregi határátkelő–Bezdán–Zombor–Kúla–Verbász–Szenttamás–Óbecse–Törökbecse–Nagykikinda–Románia határa, szerbcsernyei határátkelő); Az IB rangú 12. számú állami út szakaszának tervezése, rekonstrukciója és kiépítése (Kelebia–Szabadka–Zombor–Hódság–Palánka–Újvidék–Nagybecskerek–Begaszentgyörgy–Magyarcsernye–Románia határa, szerbcsernyei határátkelő); Az IB rangú 16. számú állami út szakaszának tervezése, rekonstrukciója és kiépítése (Horvátország határa, bezdáni határátkelő–Bezdán); Tervezés, tevékenységek a tervezett regionális jelentőségű útvonalakon (Sztapár–Kissztapár–Szivác; Bácsordas–Hódság–Sztapár; külön Zombor–Haraszi és Regőce–Magyarország határa)

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a közúti közlekedés területe
Cél	A projekt célja a határátkelők működéséhez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása, valamint a szerb határrendészeti szolgálat elhelyezésének biztosítása
Projekttevékenység	A Béreg közúti és teherforgalmi határátkelő tervezése és rekonstrukciója A Bezdán közúti határátkelő tervezése és rekonstrukciója A Haraszi (Rastina – Bácsszentgyörgy) közúti határátkelő tervezése és kiépítése A Regőce (Ridica – Gara) közúti határátkelő tervezése és kiépítése

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a vízi közlekedés területe
Cél	A vízi teherszállítás fejlesztése Zombor város területén
Projekttevékenység	A belföldi csatornakikötő fejlesztése Zomborban a logisztikai központ peremén, a Bácskai Nagycsatornán a zombori ipari park területén (XXX blokk), Vajdaság AT regionális területrendezési terve szerint; A Bácskai Nagycsatornán található bezdáni átereszt felújítása és üzembe helyezése, annak hajózhatóvá tétele érdekében.

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a vízi közlekedés területe
Cél	A folyami turizmus és a vízi személyszállítás fejlesztése Zombor város területén
Projekttevékenység	Utaskikötő tervezése és építése a Dunán Bezdánánál, a 1425. kilométer-nél a bal parton; A Baracska kikötő fejlesztése.

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a légi közlekedés területe
Cél	A légi közlekedés fejlesztése Zombor város területén
Projekttevékenység	Polgári repülőtér fejlesztése Zomborban

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – a logisztika területe
Cél	Zombor város logisztikai kapacitásainak fejlesztése
Projekttevékenység	A zombori logisztikai központ fejlesztése műszaki tervdokumentációjának kidolgozása, intermodális terminállal és a csatornakikötő kontaktzónájával.

Prioritás	Gazdasági infrastruktúra – ipari övezetek
Cél	Vámszabad övezet fejlesztése Zomborban – A cél egy olyan műszaki tervdokumentáció kidolgozása, amely alapján létrehozható a vámszabad övezet. A pénzügyminisztérium vámszabad övezetekkel foglalkozó igazgatósága terveiben szerepel az Apatin-Zombor vámszabad övezet, kihelyezett területtel Zomborban. Ki kell jelölni egy területet a zombori ipari övezetben, és meg kell határozni az övezet fejlesztésének alapvető irányvonalait.
Projekttevékenység	Műszaki tervdokumentáció kidolgozása a zombori vámszabad övezet kialakításához és fejlesztéséhez.

Prioritás	Zombor város gazdasága versenyképességének fenntartható növekedése és fejlődése
Cél	Zombor város gazdasága versenyképességének erősítése
Projekttevékenység	Klaszterek, KKV egyesületek i nonprofit szervezetek alapítása.

Prioritás	Zombor város gazdasága versenyképességének fenntartható növekedése és fejlődése
Cél	Új tudás és képességek elsajátítása, az európai integráció alapjainak ismertetése, az integrációs modellek és intézmények alapjait képező politikák megismertetése, KKV fejlesztést szolgáló európai politikák ismertetése, KKV-k felkészítése az EU pénzalapok felhasználására stb.
Projekttevékenység	Vállalkozásfejlesztés az európai integráció tükrében és az Európai Unió kis- és közepes vállalatokra vonatkozó politikájának alapjai.

Prioritás	A KKV-k versenyképességének serkentése az innovációra és Zombor város tudásalapú gazdaságára alapozva
Cél	A KKV-k tudásának, kompetenciáinak és érdekeinek javítása a kivitel és a Európai Unió piacán való megjelenés céljából
Projekttevékenység	Megjelenés az egységes európai piacon és eszközök az Európai Unióból való partnerek megtalálására.

Prioritás	Zombor város ökoszisztéma funkcióinak megőrzöttsége
Cél	A projekt célja egy multidiszciplináris program kidolgozása és a megvalósítás megkezdése, amely a helyi ökoszisztémák funkcióinak védelmét, megőrzését és javítását szolgálja, a fenntartható vidékfejlesztés érdekében a leendő Mura-Dráva-Duna UNESCO bioszféra rezervátum keretében Zombor város területén a 2014-2020 időszakban – a Zombor város területéhez tartozó ökoszisztémák fenntartható kezelési terveivel.
Projekttevékenység	„A Mura-Dráva-Duna UNESCO bioszféra rezervátum felé“

5.2.5 Eszék Község Stratégiai Prioritásai

Prioritás	Fenntartható fejlődés és a térség fejlesztése
Cél	Az infrastrukturális rendszer fejlesztése
Projekttevékenység	A légi közlekedés és az eszéki repülőtér kiépítése és javítása az áru- és személyforgalom érdekében; Tározók, mint többfunkciós építmények kiépítése és fejlesztése (VHS Eszék stb.)

Prioritás	Együtt tanulni – Eszék, a tudás városa
Cél	Az eszéki Josip Juraj Strossmayer Tudományegyetem kutatási és oktatási kapacitásainak nemzetközi megismertetése, mint Eszék város és Kelet-Horvátország fejlesztésének elengedhetetlen tényezője, az eszéki egyetem szakmai központtá fejlesztése az élelmiszertermelés, energetika, építőipar, egészségügy, vállalkozás és kreatív ipar területein
Projekttevékenység	Széleskörű együttműködés kialakítása az egyetem, a gazdaság és a helyi önkormányzat között, a cél megvalósításához szükséges pénzügyi és szervezeti modell kifejlesztésének támogatása érdekében, amely által felismerhetővé válnak az új oktatási tartalmak és kutatási témák iránti igények.

Prioritás	Együtt tanulni – Eszék, a tudás városa
Cél	A növekedés és a lehetőségek városává válni
Projekttevékenység	Minden rendelkezésre álló erőforrást a gazdaságfejlesztésre kell összpontosítani, különösen a város hatáskörébe tartozó adminisztrációs eljárások leegyszerűsítése és olcsóbbá tétele által; A stratégiai infrastruktúrába való beruházással az üzleti kezdeményezések bevonása és megtartása (repülőtér – utas- és teherszállítási kapacitás, folyami forgalom, vasúti forgalom, közúti forgalom, távközlési hálózat); Telekkönyvi nyilvántartások rendezése és összehangolása a kataszteri nyilvántartással, ami által kiküszöbölhető a beruházók és az EU-s források lehívása előtt álló jelentős akadály.

Prioritás	Együtt dolgozni – Eszék, a vállalkozások városa
Cél	A vállalkozások számának növelése
Projekttevékenység	A támogató intézmények (Vállalkozói Központ, Üzleti Inkubátor, Technológiai-fejlesztési Központ, Regionális Fejlesztési Ügynökség) irányított és együttműködő bekapcsolásával olyan képzési program és mentorálás biztosítása, amely a vállalkozni szándékozó személyeket támogatja, különösen az élelmiszergyártás, energetika, kreatív ipar, egészségturizmus... területén; Feltételek (helyi, oktatási) biztosítása kisipari (termelő és szolgáltató) központok létesítéséhez körzetenként, azzal a céllal, hogy felélnküljön a városközpont és a vár területe.

Prioritás	Együtt dolgozni – Eszék, a vállalkozások városa
Cél	Növelni a fejlődő cégek számát
Projekttevékenység	A köz- és magánszféra partnersége (PPP) révén újtára indítani egy kockázati tőkealapot a fejlődő cégek pénzelésére; Oktató és tanácsadó program kifejlesztése a fejlődő cégek számára a támogató intézmények, elsősorban a Vállalkozói Központ és az eszéki Josip Juraj Strossmayer Tudományegyetem Nemzetközi Vállalkozási Központjának együttműködésével.

Prioritás	Együtt élni – Eszék, az élhető város
Cél	Növelni Eszék vonzerejét az itt élők és a látogatók körében, különös tekintettel a fiatalokra, IT, egészségügyi, oktatási szakemberekre és a kreatív iparban tevékenykedőkre
Projekttevékenység	Feltételeket biztosítani a kreatív ipar fejlesztéséhez (együttműködve az egyetemmel, a művelődési intézményekkel, az üzleti szektorral és a helyi önkormányzattal) Eszék város 2014-2020 időszakra vonatkozó kulturális fejlesztési stratégiájának összehangolt végrehajtásával; A különböző kapacitások és a tudás összekapcsolása az egészségturizmus fejlesztése céljából (tudás, intézmények, repülőtér...)

Prioritás	Együtt élni – Eszék, az fiatalok városa
Cél	Növelni Eszék vonzerejét a fiatalok körében
Projekttevékenység	Turisztikai látványosságok szervezése fiatal turisták számára

Prioritás	Fenntartható turizmusfejlesztés
Cél	Dráva rekreációs terület fenntartható fejlesztése
Projekttevékenység	A rekreációs terület övezetébe tervezik a magyar határtól a bosnyák határig tartó ún. Vc közlekedési folyosót, amely a horvát állam számára jelentős építmény. A végleges nyomvonal kijelöléséig egy 5000,0 m széles folyosó áll védelem alatt.

Prioritás	Fenntartható turizmusfejlesztés
Cél	Dráva rekreációs terület fenntartható fejlesztése
Projekttevékenység	A Dráva rekreációs területen keresztülhaladna az MP 13 magisztrális vasúti mellékvonal a Magyarország határa – Pélmonostor – Eszék – Viškovci – Strizivojna – Vrpolje szakaszon

Prioritás	Fenntartható turizmusfejlesztés
Cél	Dráva rekreációs terület fenntartható fejlesztése
Projekttevékenység	Tervben van a Dráva alsó szakaszának rekonstrukciója IV. osztályú nemzetközi vízi úttá, illetve a felső folyásánál III. osztályú nemzetközi vízi úttá téve azt. A folyami útvonal nagy jelentőségű a Dráva folyó vonzáskörzetéhez tartozó terület gazdasága szempontjából, ezért részletesebben elemezni kellene, milyen hatással lenne az élőhelyek állati és növényi közösségeire, valamint a természeti egyensúlyra, illetve a turizmus fejlesztési lehetőségeire, a sport és rekreációs tartalmakra egy ilyen vízi út kiépítése.

Prioritás	Fenntartható turizmusfejlesztés
Cél	Kerékpárutak fejlesztése
Projekttevékenység	Pannon béke út Eszéktől Zomborig; Drava bike tour kerékpárút Eszék – Erdőd – Eszék szakasz; Eszék – Nécse – Diakovár – Eszék szakasz.

5.2.6 Pélmonostor Község Stratégiai Prioritásai

Prioritás	Vc páneurópai közlekedési folyosó
Cél	Vc kiépítése Magyarország határáig
Projekttevékenység	<p>A5 autópálya Eszék – Magyarország határa – Pécs (TEN-T törzshálózat / Vc páneurópai folyosó)</p> <p>Az A5 autópálya a TEN-T törzshálózat és az Vc páneurópai közlekedési folyosó része. Az A5 autópálya teljes hossza 86,8 km, és Bosznia és Hercegovina határától Eszéken és Pélmonostoron keresztül Magyarország határáig húzódik. A pálya különböző szakaszai eltérő mértékben épültek ki. Az autópálya legkorábban kiépült szakaszai Eszéktől a magyar határig, Eszék – Pélmonostor (24,6 km) és Pélmonostor – Magyarország határa (5 km) között húzódnak. Más szakaszok, mint a Dráván átívelő híd (2,4 km hosszú) a tervezett folyosó részei, és folyamatban van a kiépítésük. További tanulmányok fogják elemezni a kiépítés szakaszait és időrendjét, valamint a szükséges műszaki paramétereket, tekintettel a várható kereslet mértékére és a gazdasági és környezetvédelmi szempontokra (mint pl. a Natura 2000 alá tartozó területeken áthaladó szakaszok esetében).</p>

Prioritás	Vc páneurópai közlekedési folyosó
Cél	Vc kiépítése Bosznia és Hercegovina határáig
Projekttevékenység	<p>A5 autópálya az A3 autópályától Bosznia és Hercegovina határáig (TEN-T törzshálózat / Vc páneurópai folyosó)</p> <p>Az A5 autópálya a TEN-T törzshálózat és az Vc páneurópai közlekedési folyosó része, míg Svilaj határátkelőként szerepel az EU alap hálózatában. Az A5 autópálya teljes hossza 86,8 km, és Bosznia és Hercegovina határától Eszéken és Pélmonostoron keresztül Magyarország határáig húzódik. A pálya különböző szakaszai eltérő mértékben épültek ki. A Sredanac (A3 autópálya) és Bosznia és Hercegovina határa közti 3,5 km hosszú szakasz jelenleg épül. Ehhez a szakaszhoz tartozik egy híd is a Száva-folyó felett (660 m hosszú). A híd kiépítésére vonatkozó szerződés közbeszerzési eljárása jelenleg is folyamatban van. Az útszakasz boszniai oldala már kiépült.</p>

Prioritás	Vízészlet-gazdálkodás
Cél	A vízészlet fenntartható használata
Projekttevékenység	<p>A Dráva folyón a Bakankánál meglévő szivattyútelep rekonstrukciója, amely korábban a pélmonostori cukorgyár vízellátását biztosította. Ezzel biztosítani lehetne a cukorgyári csatorna vízellátását, illetve a víz felhasználását a vízgyűjtő terület öntözésére, tiszteletben tartva az egészségügyi védelmi övezet határait a szivattyútelep térségében.</p>

Prioritás	Vállalkozások fejlesztése a község területén
Cél	Fenntartható gazdaságfejlesztés
Projekttevékenység	Kisipari, kis- és középvállalkozói övezet

Prioritás	Turisztikai borutak fejlesztése
Cél	Fenntartható turizmusfejlesztés
Projekttevékenység	Szent Márton turisztikai borút – Pélmonostor város területén